

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน ๒๕๖๖

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตลอดจนทิศทางการนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และดำเนินการทบทวนแผนดังกล่าวทุกปีเพื่อให้ทันกับภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะมีผลกระทบต่อแผนพัฒนาดังกล่าว

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น ในช่วงปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ขอขอบคุณผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๒ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ร่วมให้แนวคิด สนับสนุนข้อมูล และข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนฯ ร่วมกัน รวมทั้งการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนดังกล่าว หากแผนมีความไม่สมบูรณ์ มีความบกพร่อง หรือมีข้อเสนอแนะประการใดเพื่อให้แผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ในฐานะฝ่ายเลขานุการ พร้อมน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

หน้า

๑. ส่วนที่ ๑ บทนำ

๒. ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๓. ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๔. ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ประกอบกับ มาตรา ๘๔(๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ ค้ำครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔(๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕(๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนำนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดิน ควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติราชการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

1.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. 2561 - 2580) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5 ยุทธศาสตร์

ได้แก่ (01) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง (02) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (04) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (05) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (06) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

1.1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี 2580 โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งหมด 23 ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 15 ฉบับ ได้แก่ (01) ความมั่นคง (03) การเกษตร (หลัก) (05) การท่องเที่ยว (06) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (07) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (08) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (03) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

1.1.2.1 แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรกรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

1.1.2.2 แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

1.1.2.3 แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ การเกษตรขนาดกลางและเล็กและสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัชผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

4) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้ง
ทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐาน
ชีวภาพ

1.1.2.4 แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่
กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้
และ ภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และ
สินค้าเกษตร

3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการ
เก็บเกี่ยว และการแปรรูป

4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ย ร้อย
ละ)

1.1.2.5 แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์
การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและ
นวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและ
การตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศ
ทางการเกษตรต่างๆ

3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ 1 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/
อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

1.1.2.6 แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพ มาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ 1 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

1.1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศ ต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุป ใน 6 มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟู และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมี 13 ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5 ฉบับ ได้แก่ (2) การบริหารราชการแผ่นดิน (3) กฎหมาย (5) เศรษฐกิจ (หลัก) (6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (7) สาธารณสุข ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพ ที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย

1) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง

2) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง

3) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย

4) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค

5) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการ

เป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ รายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

1.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลัก ไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด **หมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 ประการ** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่ง que ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทย สู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จำนวน 11 หมุดหมาย ได้แก่

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคม และโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมุดหมายที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูง ในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาค ในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจาก เศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการสร้าง ภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่าง พลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้อง กับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการ บริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

1.1.5 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการ เกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการ พัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุ

วิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

1.1.6 แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2570 โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand 4.0 ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วน ในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570 เป็นการพัฒนารายได้ 4 + 1 สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกจตุภาคี ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจ เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
2. การอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
3. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
4. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระดมจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อเอื้อแก่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชน และผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียงเศรษฐกิจ BCG
2. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

3. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน

4. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์

5. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาการ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

6. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

7. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

8. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพืชในโรงเรือนอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิต และการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

1. สาขาการเกษตรและอาหาร

1) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตร พรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

2) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

3) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช

4) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

5) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

6) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

7) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบ ด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

2. สาขาสุขภาพและการแพทย์

1) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

2) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

3) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรมย้อนกลับ

4) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ และ สุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

5) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

6) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์ และสุขภาพ

3. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

1) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

2) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

3) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

4. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจายรายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสีเขียวตามแนวทาง Happy Model

3) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

4) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม

5) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเวนต์(Event) ขนาดใหญ่

5. เศรษฐกิจหมุนเวียน

1) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจ เศรษฐกิจ หมุนเวียน

2) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

3) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หมุนเวียนอย่างเป็นระบบ

4) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน ของประเทศ

5) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก การอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริการที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/ บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับ เศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจาก ต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
2. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
4. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

1.1.7 กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 - 2570

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ตามแนวคิดการเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ
2. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนา
3. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
4. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค
5. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน
6. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. มีบทบาทเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศแต่เป็นพืชเชิงเดี่ยว พึ่งพาน้ำฝนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตภาพต่ำ ในขณะที่เกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงาน ในปี 2562 ผลผลิตภาคเกษตร มีมูลค่า 308,575 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.3 ของผลิตภัณฑ์ภาค พืชหลักที่สำคัญของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิมและใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3 พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับการปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ 80.0 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ 20.0 อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

2. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดแต่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี 2562 มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม 63.86

ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.8 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ โดยพื้นที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่พื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขาและมีพื้นที่ฟาร์มขนาดเล็กมากประมาณ 10 ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาคซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น นครพนม กาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง 12.0 12.3 13.1 และ 13.2 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ

3. การเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีข้อจำกัดด้านกายภาพไม่สามารถพัฒนาโครงการขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี 2562 พื้นที่ชลประทานประมาณ 7.9 ล้านไร่ และมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 12.3 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2 โดยพื้นที่โครงการชลประทานของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนร้อยละ 33.9 31.3 และ 19.6 ของพื้นที่ชลประทานทั้งภาค ตามลำดับ แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 12.3 จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้น้ำท่วมพืชผลเสียหาย

1.1.8 แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผล โครงการสำคัญประจำปี งบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย 5 ประเด็นการพัฒนา 28 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐาน และระบบ

โลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร
มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุกการยกระดับศักยภาพของเกษตรกร รายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจ สีเขียวการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลการจัดการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศการเพิ่ม ผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร
มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร

1.1.9 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคีและเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก 12 ด้าน นโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1. นโยบายหลัก 8 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบัน พระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ 4 การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ การรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และ นโยบายหลักที่ 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

2. นโยบายเร่งด่วน 10 เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ 3 มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร และพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ 5 ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ 6 การวางรากฐานระบบ เศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ 7 เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นโยบายเร่งด่วนที่ 8 การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ 9 การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

1.1.10 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืน ด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถาบันวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

1.1) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง 2 กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (1) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (2) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ และ วิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (3) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (4) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

1.2) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และ มะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้พื้นที่

เป้าหมายคือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน 100 กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

1.3) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้าตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

2) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร 4.0 เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด โดย

2.1) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

2.2) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรมรวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

2.3) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และส่งเสริม สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

3) ยุทธศาสตร์ 3'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่ง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

3.1) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

3.2) Security เน้น 4 ด้าน ได้แก่ (1) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (2) Health Security ไทยมีมาตรการ ควบคุม ป้องกัน การระบาดของโรคที่เข้มงวด (3) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรค

ระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยง ฟาร์มสุกรแบบ Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (4) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

3.3) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร รับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้มีความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy : BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

4) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

4.1) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้อง และเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากร และครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

4.2) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็ง หรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาด ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

5) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

1.2 แนวทางนโยบายหลัก 15 ด้าน ประกอบด้วย

1) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และ

เคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

2) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

3) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจ ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา รัถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

4) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจ และความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

5) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

6) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออก และนำเข้าสินค้าเกษตร

7) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

8) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

9) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

10) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันที่

11) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทยให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน 5ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

12) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

13) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

14) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

15) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1.1.11 ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

1) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พ.ศ. 2566 – 2570 (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เป้าหมายการพัฒนา

“เติบโตด้วยเศรษฐกิจแห่งอนาคต สังคมเป็นสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ระบบโลจิสติกส์การเกษตรและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
2. ส่งเสริมการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อผลิตสินค้าการเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว
3. ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การบริการ อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาโครงข่ายคมนาคม เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ ระบบรางและอุตสาหกรรมอากาศยาน เพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
2. ยกระดับศักยภาพ SMEs ผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่งเกิดใหม่ (Startup) และส่งเสริมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและการพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง
3. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจมูลค่าสูงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว
4. พัฒนาการท่องเที่ยว และยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณค่าด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์
5. พัฒนาการตลาดสินค้า การท่องเที่ยวและบริการกลุ่มจังหวัดในระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) และเศรษฐกิจ สีเขียว (Green economy) เพื่อการพัฒนาที่สมดุล
2. อนุรักษ์และบริหารทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าและอุตสาหกรรมเกษตรสาขาป่าไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียวกลุ่มจังหวัด
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ แบบบูรณาการ
4. พัฒนาระบบป้องกันและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ แบบบูรณาการ

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมมีคุณภาพ ชุมชนพื้นที่และเมือง มีความเจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยกระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัย อย่างเท่าเทียม
2. เสริมสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม แก้ไขปัญหาคน ยากจนข้ามรุ่น
3. เสริมสร้างและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขที่เป็นประเด็นร่วมของกลุ่มจังหวัด
4. พัฒนาชุมชน พื้นที่ และเมืองให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่สำหรับทุกคน

2) แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566 – 2570 (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2567

เป้าหมายการพัฒนา

“มหานครน่าอยู่ ศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค”

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาอุตสาหกรรม
การเกษตรมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model) เพื่อการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร
2. การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า OTOP และ SMEs
3. การส่งเสริมอุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมนิเวศให้มีมูลค่าสูง
4. การส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการค้าการลงทุน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย
4. การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเมืองแห่งการประชุมสัมมนา

(Meetings, Incentive Travel, Conventions, Exhibitions : MICE City)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมนวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อการพัฒนา
ขอนแก่น เมืองอัจฉริยะ

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจของจังหวัด

2. การส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนทุกกลุ่ม
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจราจรและขนส่งอัจฉริยะ การโทรคมนาคม สื่อสาร และดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุนในพื้นที่ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสังคมสุขภาวะให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้มีสุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดี
2. การส่งเสริมสวัสดิการและการพัฒนาทักษะด้านการประกอบอาชีพให้มีรายได้ อย่างยั่งยืน
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดี

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

แนวทางการพัฒนา

1. การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
2. การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3. การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน
4. การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นการพัฒนาที่ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีส่วนร่วม

แนวทางการพัฒนา

1. การป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมทางถนน
2. การป้องกันและลดการสูญเสียชีวิตจากสาธารณภัยและภัยพิบัติ
3. การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในสังคม
4. การปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
5. การป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

1.1.12 แผนปฏิบัติการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเป็นผู้นำเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคอาเซียน บนพื้นฐาน การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2570”

วัตถุประสงค์

1) เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัย นำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค

2) เพื่อยกระดับการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาศักยภาพ และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน เกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนา

- 1) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับบุคลากร ผู้นำเกษตรกร ในระดับชุมชนและท้องถิ่น
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรความรู้พื้นฐานด้านเกษตรอินทรีย์
- 4) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่สู่เกษตรอินทรีย์ (Young Organic Smart Farmer)
- 5) สร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 6) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร
- 7) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 8) สนับสนุนการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับมาตรฐานและระบบตรวจสอบรองรับเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนา

- 1) ยกระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทยให้เทียบเท่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ระดับภูมิภาคหรือระดับสากล
- 2) ยกระดับการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- 3) พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability System) สินค้าเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมและเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ใน ประชาคมอาเซียนและประเทศคู่ค้าที่สำคัญ
- 3) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Branding)

4) ประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมตลอดโซ่อุปทาน

2) พัฒนาและจัดการฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น

2.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

1) ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

(1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 - 17 องศาเหนือและเส้นแวงที่ 101 - 103 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 445 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดโดยรอบ ดังนี้

- ทิศเหนือ - ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี เลย และหนองบัวลำภู
- ทิศใต้ - ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์
- ทิศตะวันออก - ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และมหาสารคาม
- ทิศตะวันตก - ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิและเพชรบูรณ์

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดขอนแก่นโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบสูงสลับเป็นลูกคลื่น มีลักษณะสูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่นลาดเทไปทางทิศตะวันออกและทิศใต้ มีที่ราบลุ่มแถบลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำพอง อยู่สูงกว่าระดับทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 100 - 200 เมตร ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

1. ที่ราบเชิงเขา อยู่ทางทิศตะวันตก ตามแนวเขาภูกระดึงและเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชุมแพ อำเภอภูผาม่าน อำเภอภูเวียง อำเภอเวียงเก่า อำเภอหนองนาคำ อำเภอหนองเรือ อำเภออุบลรัตน์ อำเภอเขาสวนกวาง และอำเภอสีชมพู
2. ที่ราบลุ่ม อยู่ตอนกลางทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยมีลุ่มน้ำสำคัญ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำพอง และลุ่มน้ำเชิญ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอพระยืน อำเภอบ้านฝาง อำเภอมีชัย อำเภอโคกโพธิ์ชัย อำเภอน้ำพอง อำเภอกระนวน อำเภอชำสูง และอำเภอชนบท
3. ที่ราบดินปนทราย อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ อำเภอพล อำเภอแวงน้อย อำเภอแวงใหญ่ อำเภอหนองสองห้อง อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านแฮด และอำเภอโนนศิลา

โดยลักษณะดินของจังหวัดขอนแก่นจะเป็นดินที่เป็นปัญหาประกอบด้วย ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ 4,357,903 ไร่ (ร้อยละ 64.05) ดินทรายจัด มีเนื้อที่ประมาณ 1,037,812 ไร่ (ร้อยละ 13.97) ดินเค็ม มีเนื้อที่ประมาณ 434,984 ไร่ (ร้อยละ 6.39) ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรัง และเศษหิน และดินตื้นถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน มีเนื้อที่ประมาณ 32,535 ไร่ (ร้อยละ 4.73) ดินลึกลับปานกลางถึงชั้นหินพื้น ก้อนหินหรือลูกรัง มีเนื้อที่ประมาณ 32,084 ไร่ (ร้อยละ 4.81) พื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 32,672 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของเนื้อที่ทั้งหมด

(2) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดขอนแก่น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศ

ไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดขอนแก่นมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ทำให้ฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาลของจังหวัดขอนแก่น พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นจะแผ่ลงปกคลุมประเทศไทยตอนบนในช่วงดังกล่าว ทำให้อากาศโดยทั่วไปบริเวณจังหวัดขอนแก่นจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวัน สำหรับเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุมจะมีลมใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้อากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย โดยมีร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

สถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดขอนแก่น โดยศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเปรียบเทียบย้อนหลัง 10 ปี (2556 - 2565) ปริมาณน้ำฝนปี 2565 วัดได้ 1,735.1 มิลลิเมตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.22 จากปีที่ผ่านมา คือปี 2564 ซึ่งมีปริมาณน้ำฝน 1,132.4 มิลลิเมตร เดือนกรกฎาคม 2565 เป็นเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนสูงสุด วัดได้ 281.2 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือ เดือนมกราคม 2565 วัดได้ 3.8 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคม 2565 ฝนไม่ตกเลย (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบย้อนหลัง 10 ปี 2556 – 2565

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
2556	943.1
2557	973.0
2558	1,006.1
2559	1,368.1
2560	1,426.6

2561	1,298.2
2562	1,068.6
2563	1,280.7
2564	1,132.4
2565	1,735.1

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ด้านอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ข้อมูล 10 ปี) ในรอบปี 2565 อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 32.26 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 22.62 องศาเซลเซียส (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี 2556 - 2565

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
2556	32.84	22.61	27.17	85.65	49.07	68.78
2557	33.11	22.72	27.29	86.57	49.16	68.96
2558	33.24	22.98	27.58	86.72	50.93	69.91
2559	33.97	23.17	28.23	85.24	45.36	65.78
2560	32.45	22.63	26.37	-	-	-
2561	32.17	23.23	27.03	88.20	50.29	71.82
2562	33.89	23.62	28.39	78.39	43.64	62.04
2563	33.38	23.05	27.62	87.91	51.03	70.72
2564	32.62	22.54	27.00	89.04	52.48	72.25
2565	32.26	22.62	26.83	88.93	51.78	71.99

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

หมายเหตุ : ปี 2559 ข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์ เดือนมกราคม - กรกฎาคม

ปี 2560 ไม่มีข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์

2) ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

(1) การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดขอนแก่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 225 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 84 แห่ง (เทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 6 แห่ง และเทศบาลตำบล จำนวน 76 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 141 แห่ง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอห่าง จากศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน			
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อปต.
เมืองฯ	963.39	9.21	1	17	282	13	7
บ้านฝาง	334.00	3.19	33	7	75	6	2
พระยืน	172.00	1.64	30	5	53	4	2
หนองเรือ	673.80	6.44	45	10	149	8	5
ชุมแพ	510.90	4.88	82	12	135	7	8
สีชมพู	529.04	5.06	114	10	115	3	8
น้ำพอง	828.70	7.92	43	12	168	6	8
อุบลรัตน์	487.70	4.66	50	6	71	3	4
กระนวน	322.02	3.08	66	9	98	4	6
บ้านไผ่	497.70	4.76	44	10	110	2	9
เปือยน้อย	173.00	1.65	80	4	32	2	2
พล	420.50	4.02	74	12	132	1	12
วางใหญ่	189.07	1.81	72	5	52	1	4
วางน้อย	283.60	2.71	96	6	74	2	5
หนองสองห้อง	514.50	4.92	96	12	137	1	12
ภูเวียง	621.60	5.94	65	11	114	1	11
มัญจาคีรี	735.83	7.03	58	8	118	2	7
ชนบท	404.30	3.86	55	8	80	2	7
เขาสวนกวาง	329.90	3.15	49	5	56	2	4
ภูผาม่าน	284.60	2.72	109	5	42	2	4
ข้าสูง	116.70	1.12	29	5	35	1	4
โคกโพธิ์ไชย	238.82	2.28	67	4	40	4	1
หนองนาคำ	158.90	1.52	83	3	35	2	1
บ้านแฮด	205.20	1.96	37	4	46	3	2
โนนศิลา	182.00	1.74	65	5	46	1	4
เวียงเก่า	286.00	2.73	78	3	36	1	2
รวม				198	2,331	84	141

ที่มา : ข้อมูลเขตการปกครองจังหวัดขอนแก่น ณ วันที่ 31 มีนาคม 2563, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(2) ข้อมูลประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,802,872 คน เป็นชาย 887,501 คน คิดเป็นร้อยละ 49.23 ของประชากรทั้งหมด และเป็นหญิง 915,371 คน คิดเป็นร้อยละ 50.77 ของประชากรทั้งหมด จำนวนครัวเรือน 628,656 ครัวเรือน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรของจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร(คน)	จำนวนครัวเรือน
1. เมืองขอนแก่น	200,071	216,214	416,285	199,990
2. บ้านฝาง	27,463	27,672	55,135	18,305
3. พระยืน	16,974	17,832	34,806	10,788
4.หนองเรือ	46,342	47,232	93,574	27,130
5. ชุมแพ	59,370	60,327	119,697	41,758
6. สีชมพู	38,863	39,285	78,148	23,437
7. น้ำพอง	56,488	57,529	114,017	35,498
8. อุบลรัตน์	24,463	24,722	49,185	13,776
9. กระนวน	39,105	39,758	78,863	24,239
10. บ้านไผ่	49,489	50,954	100,443	34,736
11. เปือยน้อย	10,100	10,044	20,144	5,635
12. พล	42,724	43,848	86,572	27,483
13. แวงใหญ่	14,583	14,979	29,562	7,988
14. แวงน้อย	20,854	21,067	41,921	12,363
15. หนองสองห้อง	38,984	39,323	78,307	22,720
16. ภูเวียง	36,199	36,502	72,701	21,584
17. มัญจาคีรี	35,361	35,897	71,258	22,864
18. ชนบท	23,565	24,640	48,205	14,607
19. เขาสมนกวาง	19,138	19,197	38,335	11,533
20. ภูผาม่าน	11,609	11,586	23,195	6,997
21. ชำสูง	11,657	11,994	23,651	7,029
22. โคกโพธิ์ไชย	12,689	12,741	25,430	7,836
23. หนองนาคำ	11,864	11,980	23,844	6,501
24. บ้านแฮด	16,312	16,625	32,937	10,320
25. โนนศิลา	13,367	13,340	26,707	8,013
26. เวียงเก่า	9,867	10,083	19,950	5,526
รวม	887,501	915,371	1,802,872	628,656

ที่มา : ข้อมูลเขตการปกครอง จากที่ทำการปกครองจังหวัดขอนแก่น ณ วันที่ 31 มีนาคม 2563

3) ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยในปี 2561 มีสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา 2,366 แห่ง ประกอบด้วยวัด 1,468 แห่ง และสำนักสงฆ์ 898 แห่ง มีพระภิกษุ 8,614 รูป และสามเณร 1,722 รูป

การดำเนินงานในด้านการส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้จัดให้มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 124 แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 69 แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา 26 แห่ง องค์การเครือข่ายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมจังหวัด 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ 26 แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล 199 แห่ง สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน 2,337 แห่ง (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น)

4) ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

(1) การคมนาคมขนส่ง

1. ทางรถยนต์มีทางหลวงแผ่นดินผ่านพื้นที่ จำนวน 8 สาย ได้แก่

- ทางหลวงหมายเลข 2 : สระบุรี-นครราชสีมา-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย
- ทางหลวงหมายเลข 23 : แยกจากทางหลวงหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ (ขอนแก่น - มหาสารคาม)
- ทางหลวงหมายเลข 201 : นครราชสีมา - ชัยภูมิ - ขอนแก่น - เลย
- ทางหลวงหมายเลข 207 : ขอนแก่น - บุรีรัมย์ - นครราชสีมา
- ทางหลวงหมายเลข 208 : ขอนแก่น - มหาสารคาม
- ทางหลวงหมายเลข 228 : ขอนแก่น - หนองบัวลำภู
- ทางหลวงหมายเลข 229 : ขอนแก่น - ชัยภูมิ
- ทางหลวงหมายเลข 230 : ถนนวงแหวนรอบนอก (ทางเลี่ยงเมือง)

2. ทางรถไฟเส้นทางจากกรุงเทพฯ - หนองคายขนานกับทางหลวงหมายเลข 2หรือถนนมิตรภาพ ผ่านอำเภอในเขตพื้นที่ คืออำเภอพลบ้านไผ่บ้านแฮด เมืองขอนแก่น น้ำพองและเขาสวนกวาง

3. ทางเครื่องบินมีท่าอากาศยานพาณิชย์ 1 แห่งห่างจากตัวเมือง 8กิโลเมตรมีเที่ยวบินวันละ 40 เที่ยวบิน

(2) ไฟฟ้า ประปา

จังหวัดขอนแก่นมีแหล่งผลิตไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพองในปี 2560 มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 552,806 ราย ปริมาณจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจำนวน 244,952 กิโลวัตต์/ชั่วโมง

การประปา มีสำนักงานประปาอยู่ในพื้นที่ จำนวน 9 แห่ง ให้บริการจ่ายน้ำประปา 8 แห่ง ได้แก่ สำนักงานประปาขอนแก่น บ้านไผ่ ชุมแพ น้ำพอง ชนบท กระนวน หนองเรือ และเมืองพล จำนวนผู้ใช้ น้ำรวม 194,996 ราย กำลังการผลิตที่ใช้งาน 1,322,584,800 ลูกบาศก์เมตร/ปี ปริมาณน้ำผลิต 75,652,131.11 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำจำหน่าย 49,146,939.47 ลูกบาศก์เมตร

5) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

(1) สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดขอนแก่น)

เครื่องใช้เศรษฐกิจจังหวัดขอนแก่นในเดือนมกราคม 2566 บ่งชี้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัว สะท้อนจากด้านอุปทานขยายตัวจากภาคบริการ ตามจำนวนผู้โดยสารผ่านสนามบินและจำนวนผู้ใช้บริการ รถไฟเพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวจากการจัดเก็บภาษีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ขณะที่ภาคเกษตรกรรมหดตัวจากปริมาณอ้อยเข้าหีบลดลง ด้านอุปสงค์ขยายตัวตามการบริโภคภาคเอกชนจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวจากสินเชื่อเพิ่มการลงทุนและพื้นที่อนุญาตก่อสร้าง จากการลงทุนภาครัฐภายในจังหวัดที่เริ่มฟื้นตัว และการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัวจากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ เงินเฟ้อทั่วไปลดลงและการจ้างงานเพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) พบว่า มีสัญญาณขยายตัว เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากภาคบริการขยาย โดยดัชนีผลผลิตภาคบริการขยายตัวร้อยละ 10.58 ซึ่งได้รับปัจจัยสนับสนุนหลักจากการท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งจากประชาชนเดินทางท่องเที่ยวในเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ ประชาชนเดินทางกลับภูมิลำเนา และนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าจังหวัดเพิ่มขึ้น สะท้อนจากรายได้หมวดโรงแรม จำนวนผู้โดยสารผ่านสนามบิน จำนวนผู้โดยสารรถประจำทาง และจำนวนผู้ใช้บริการรถไฟที่เพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรมขยายตัว โดยดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ 3.76 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากการจัดเก็บภาษีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ขยายตัวร้อยละ 9.84 จากยอดคำสั่งซื้อในประเทศที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับผู้ประกอบการปรับแผนการผลิตเพิ่ม เพื่อให้ทันจำหน่ายในช่วงเทศกาลปีใหม่ สำหรับภาคเกษตรกรรมหดตัว โดยดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรมหดตัวร้อยละ -31.75 จากปริมาณอ้อยเข้าหีบลดลง เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานมาปลูกมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตามผลผลิตข้าวเจ้าและข้าวเหนียวมีผลผลิตเพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) พบว่า มีสัญญาณขยายตัว เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อนจากการบริโภคภาคเอกชนขยายตัว โดยดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (Cp Index) ขยายตัวร้อยละ 9.55 จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บได้สูงขึ้น ตามการใช้จ่ายสินค้าในชีวิตประจำวันตามกำลังซื้อที่ปรับดีขึ้น ส่วนหนึ่งจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ เช่น โครงการช้อปดีมีคืน นอกจากนี้จำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ ยังขยายตัวจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการในช่วงเทศกาลปีใหม่ ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัว โดยดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Ip Index) ขยายตัวร้อยละ 5.64 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากสินเชื่อเพื่อการลงทุนและพื้นที่อนุญาตก่อสร้างขยายตัวตามการก่อสร้างอาคารเพื่อที่อยู่อาศัย จากการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มีทิศทางที่ดีขึ้น จากการลงทุนภาครัฐภายในจังหวัดที่เริ่มฟื้นตัว ด้านการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัว โดยดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ (G Index) ขยายตัวร้อยละ 1.63 จากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการขยายตัวร้อยละ 6.92 ตามการเบิกใช้ค่าใช้จ่ายลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของหน่วยงานสังกัดกรมชลประทาน กรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท ที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณสูงกว่าปีที่ผ่านมา ขณะที่การเบิกจ่ายประจำของส่วนราชการหดตัวร้อยละ -1.14 ตามการเบิกจ่ายหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำคัญ

ด้านรายได้เกษตรกรในจังหวัด พบว่า รายได้เกษตรกรในเดือนมกราคม 2566 หดตัวร้อยละ -22.97 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม หดตัวจากปริมาณผลผลิต

อ้อยลดลง ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรขยายตัวตามราคาข้าวหอมมะลิ ราคาข้าวเหนียว และราคามันสำปะหลังเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด

ด้านการเงิน พบว่า เงินฝากขยายตัวร้อยละ 1.45 ชะลอตัวจากปริมาณเงินฝากในระบบของธนาคารพาณิชย์ และสินเชื่อรวมขยายตัวร้อยละ 7.49 ตามความต้องการสินเชื่อเพื่อใช้หมุนเวียนของภาคธุรกิจ ส่วนหนึ่งจากความต้องการสินเชื่อของธุรกิจ SMEs

เสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของจังหวัดขอนแก่นในเดือนมกราคม 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.90 จากดัชนีหมวดอาหารและเครื่องดื่ม อยู่ที่ร้อยละ 3.53 จากหมวดผักและผลไม้ และดัชนีหมวดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม อยู่ที่ร้อยละ 2.45 จากหมวดพาหนะการขนส่งและการสื่อสาร ด้านการจ้างงานในเดือนมกราคม 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.29 โดยผู้มีงานทำมีจำนวน 879,622 คน

ด้านการคลัง เดือนมกราคม 2566 ผลการเบิกจ่ายจ่ายงบประมาณรวมจำนวน 2,109.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.49 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.92 ตามการเบิกจ่ายหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้างของหน่วยงานสังกัดกรมชลประทาน กรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบท ที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณสูงกว่าปีที่ผ่านมา ขณะที่การเบิกจ่ายรายจ่ายประจำลดลงร้อยละ -1.14 ตามการเบิกจ่ายหมวดค่าตอบแทนและหมวดเงินอุดหนุนทั่วไปของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำคัญ สำหรับผลการจัดเก็บรายได้ในเดือนมกราคม 2566 จัดเก็บได้ 3,130.85 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.71 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน จากสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่จัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นจากภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้นิติบุคคล ขณะที่สำนักงานธนารักษ์พื้นที่จัดเก็บค่าเช่าที่ดินและค่าเช่าอาคารได้ลดลง สำหรับรายได้นำส่งคลังมีจำนวน 600.86 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน 1,508.45 ล้านบาท

(2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดขอนแก่น (GPP) 16 สาขา

ผลผลิตมวลรวมจังหวัด (GPP) ประเมินการมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี 2564 มูลค่า 213,039 ล้านบาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก ปี 2563 จำนวน 4,791 ล้านบาท มีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน/ปี จำนวน 124,489 บาท คิดเป็นลำดับที่ 16 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่แยกเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ปี 2564 จำนวน 213,039 ล้านบาท แยกเป็นภาคเกษตร 21,769 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 804 ล้านบาท และภาคนอกเกษตร 191,270 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3,987 ล้านบาท (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดขอนแก่น

สาขา	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564 ^ร
1. ภาคเกษตร	22,912	20,115	20,965	21,769
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	22,912	20,115	20,965	21,769
2. ภาคนอกเกษตร	191,030	193,227	187,283	191,270
สาขา	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564 ^ร
2.1 ด้านอุตสาหกรรม	78,368	75,061	68,107	72,294

สาขา	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564 ^r
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	1,149	1,289	1,155	1,152
การผลิต	73,244	69,466	62,763	66,799
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ	3,210	3,544	3,430	3,529
การจัดหาน้ำ การกำจัดน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	766	761	760	814
2.2 ด้านบริการ	112,661	118,167	119,176	118,976
การก่อสร้าง	7,111	7,175	7,557	8,020
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	27,967	28,876	30,286	28,909
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	5,166	5,391	4,924	5,237
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	4,664	5,343	4,055	3,751
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	1,693	2,198	2,023	2,060
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	13,119	13,592	13,972	13,727
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	7,865	8,778	9,195	8,743
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	196	227	243	258
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	825	882	573	437
การบริหารราชการ/การป้องกันประเทศ/การป้องกันสังคมภาคบังคับ	8,633	8,938	8,799	8,773
การศึกษา	25,140	26,050	26,379	27,180
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	8,339	8,746	9,275	10,038
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	430	497	430	484
กิจกรรมบริการอื่นๆ	1,513	1,475	1,464	1,361
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	213,942	213,342	208,248	213,039
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	124,551	124,336	121,518	124,489
ประชากร (1,000 คน)	1,718	1,716	1,714	1,711

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

6) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมของจังหวัด

ในปี 2561 จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานอุตสาหกรรมได้รับอนุญาต และแจ้งประกอบกิจการจำนวนทั้งสิ้น 4,190 โรงงาน เงินทุน 119,526.7 ล้านบาท คนงาน 59,401 คน หมวดอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 10 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่

1. อุตสาหกรรมการเกษตร

จำนวน 2,767 โรงงาน

2. อุตสาหกรรมอโลหะ	จำนวน	245	โรงงาน
3. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	จำนวน	222	โรงงาน
4. อุตสาหกรรมอาหาร	จำนวน	185	โรงงาน
5. อุตสาหกรรมขนส่ง	จำนวน	176	โรงงาน
6. อุตสาหกรรมอื่นๆ	จำนวน	124	โรงงาน
7. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	จำนวน	100	โรงงาน
8. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	จำนวน	66	โรงงาน
9. อุตสาหกรรมพลาสติก	จำนวน	46	โรงงาน
10. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	จำนวน	44	โรงงาน

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น

โดยมีสถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาต และแจ้งประกอบกิจการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป แยกได้ดังนี้

สถานประกอบการที่ใช้คนงานตั้งแต่ 100 - 299 คน	จำนวน	122	สถานประกอบการ
สถานประกอบการที่ใช้คนงานตั้งแต่ 300 - 499 คน	จำนวน	26	สถานประกอบการ
สถานประกอบการที่ใช้คนงานตั้งแต่ 500 - 999 คน	จำนวน	15	สถานประกอบการ
สถานประกอบการที่ใช้คนงานตั้งแต่ >1,000 คนขึ้นไป	จำนวน	13	สถานประกอบการ

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ณ วันที่ 3 กันยายน 2561

7) ข้อมูลด้านพลังงานของจังหวัด

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานผลิตเอทานอล 2 แห่ง โดยในปี 2561 มีกำลังการผลิตจากมันสำปะหลัง 130,000 ลิตร/วัน และจากกากน้ำตาล 150,000 ลิตร/วัน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 705 แห่ง สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน 10 แห่ง สถานีบริการก๊าซ LPG 55 แห่ง และร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (LPG) 715 แห่ง

8) ข้อมูลด้านสาธารณสุขของจังหวัด

สถานบริการด้านสาธารณสุข มีโรงพยาบาล 31 แห่ง สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น 22 แห่ง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 แห่ง กระทรวงกลาโหม 1 แห่ง กรมอนามัย 1 แห่ง กรมสุขภาพจิต 1 แห่ง กรมการแพทย์ 1 แห่ง เอกชน 3 แห่ง

9) ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

(1) ทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 22 ป่า พื้นที่รวม 1,697,520 ไร่ และป่าอนุรักษ์ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติจำนวน 4 แห่ง พื้นที่ 559,643.31 ไร่ และวนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง พื้นที่ 6,200 ไร่ รวมพื้นที่ 565,843.3 ไร่

ในปัจจุบันสภาพปัญหาพื้นที่ป่าไม้จังหวัดขอนแก่นที่เป็นปัญหาหลักมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้ และปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

1) ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้โดยมีสาเหตุมาจากการประกาศเขตป่าทับพื้นที่ทำกิน แนวเขตป่าไม่ชัดเจน ความต้องการพื้นที่ทำกิน ความไม่เข้าใจในข้อกำหนดบางประการของราษฎร

2) ปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยมีสาเหตุมาจาก กลุ่มนายทุนว่าจ้างราษฎรตัดไม้เพื่อการแปรรูป ราษฎรบุกรุกลักลอบตัดไม้ การแผ้วถางป่าเป็นพื้นที่ทำกิน การทำถนนและแหล่งน้ำ ไฟป่า ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับเจ้าหน้าที่รักษาป่า ราษฎรขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้โดยมีความรุนแรงมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหารุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติดงลาน และดงซำ
- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาไม่รุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติภูเวียง ภูระงำ โสภคเต้ เขาสวนกวาง โคกหลวง ภูเม็ง เป็นต้น
- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาน้อย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติโนนน้ำแบ่งหนองอ่าง กุดน้ำใส สวະถี หัวฝาย หนองนกเขียน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากป่าเหล่านี้เป็นป่าขนาดเล็กและได้มีการส่งมอบพื้นที่ให้สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) แล้ว (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในจังหวัดขอนแก่น

(หน่วย : ไร่)

ลำดับ	ชื่อป่า	เนื้อที่ตาม กฎกระทรวง	เนื้อที่ อุทยาน ทับซ้อน	มอบให้ สปก.	พื้นที่กันดิน	พื้นที่กัน ออก	คงเหลือ ป่าสงวน
1	ป่าโคกหลวง	129,619	38,446	31,444	18,747	11,432	67,044
2	ป่าดงลาน	340,500	174,087	138,161	13,921	2,086	40,087
3	ป่าเขาสวนกวาง	38,750	-	9,467	166	256	29,193
4	ป่าภูเวียง	218,162	192,757	24,146	13,740	-	14,999
5	ป่าดงมูล	109,375	-	-	-	5,390	103,985
6	ป่าหนองอ่าง	11,718	-	11,718	2,046	-	2,046
7	ป่ากุดน้ำใส	6,093	-	6,093	20	-	20
8	ป่าห้วยเสียว	41,600	-	41,600	800	-	800
9	ป่าภูระงำ	158,050	-	158,050	13,189	-	13,189
10	ป่าสวถี	17,656	-	17,656	6,958	-	6,958
11	ป่าหนองนกเขียน	22,006	-	22,006	898	-	898
12	ป่าหนองเม็กและป่าลุมพุก	128,250	-	128,250	12,819	-	12,819
13	ป่าโสภคเต้	51,194	46,890	10,031	6,412	-	685
14	ป่าโคกหลวงแปลงสาม	97,656	22,980	78,941	9,467	-	5,202
15	ป่าสำราญ	29,275	-	29,275	-	-	-
16	ป่าหัวฝาย	14,843	-	14,843	4,526	-	4,526
17	ป่าโนนน้ำแบ่ง	152,343	-	152,343	1,303	-	1,303
18	ป่าโตกตลาดใหญ่	37,775	-	37,775	5,646	-	5,646

ลำดับ	ชื่อป่า	เนื้อที่ตาม กฎกระทรวง	เนื้อที่ อุทยาน ทับซ้อน	มอบให้ สปก.	พื้นที่กันดิน	พื้นที่กัน ออก	คงเหลือ ป่าสงวน
19	ป่าอูบลและป่าห้วยลิง	5,543	-	5,543	-	-	-
20	ป่าดงซำ	69,018	-	69,018	20,623	-	20,623
21	ป่าบ้านนายม และป่าบ้านกุดดุก	4,219	-	4,219	160	-	160
22	ป่าภูเม็ง	13,875	13,875	-	-	-	-
รวม		1,697,520	489,035	990,579	131,441	19,164	330,183

ที่มา : สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 ขอนแก่น , กันยายน 2559

ตารางที่ 7 ป่าอนุรักษ์ของจังหวัดขอนแก่น

อุทยาน/วนอุทยาน	เนื้อที่ (ไร่)	ครอบคลุมพื้นที่
1. อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	215,892.52	ต.นาหนองทุ่ม อ.ชุมแพ ต.ห้วยม่วง ต.วังสาวบ ต.นาฝาย ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน
2. อุทยานแห่งชาติน้ำพอง	108,750.79	อ.อุบลรัตน์ อ.บ้านฝาง อ.หนองเรือ อ.มัญจาคีรี และ ต.ดอนโมง อ.โคกโพธิ์ชัย
3. อุทยานแห่งชาติภูเวียง	203,125	ต.ในเมือง อ.ภูเวียง อ.ชุมแพ อ.สีชมพู และ อ.หนองนาคำ
4. อุทยานแห่งชาติภูเก้าภูพานคำ	31,875	ต.บ้านดง อ.อุบลรัตน์ ต.ศรีสุขสำราญ ต.นาจิว อ.เขาสวนกวาง
5. วนอุทยานน้ำตกบ่าหลวง	1,200	ต.ห้วยยาง อ.กระนวน
6. วนอุทยานภูระงำ	5,000	ต.วังแสง ต.ห้วยแก อ.ชนบท
รวม	565,843.31	

ที่มา : สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น)

(2) แหล่งน้ำผิวดิน

จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขตของกลุ่มน้ำหลัก 2 กลุ่มน้ำ คือ กลุ่มน้ำมูลและกลุ่มน้ำชี พื้นที่กลุ่มน้ำมูล ได้แก่ กลุ่มลุ่มน้ำสาขาที่ไหลลงลำห้วยแอก ลำห้วยสะเทต และลำพังชู ในส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำชี ได้แก่ กลุ่มลุ่มน้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ กลุ่มลุ่มน้ำที่ไหลลงลำน้ำพองตอนล่าง กลุ่มลุ่มน้ำที่ไหลลงแม่น้ำชี และกลุ่มลุ่มน้ำสาขาลำปาวตอนบน โดยมีลำน้ำสายหลักที่ไหลผ่านจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ลำน้ำพอง ลำน้ำเชิญ และลำน้ำชี ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทั้งหมดออกเป็น 11 ลุ่มน้ำ และปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายเดือนที่เกิดจากพื้นที่รับน้ำของจังหวัดขอนแก่นทั้ง 11 ลุ่มน้ำย่อย (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ข้อมูลลุ่มน้ำจังหวัดขอนแก่น

ลำดับที่	ลุ่มน้ำย่อย	ขนาดพื้นที่		ปริมาณน้ำรายปี เฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำท่ารายปี เฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)
		(ตร.กม.)	ร้อยละ		
1	ลุ่มน้ำห้วยแอก	859.39	7.89	248.64	120.93
2	ลุ่มน้ำลำสะเทต	77.86	0.72	33.19	11.83
3	ลุ่มน้ำพังชู	189.89	1.74	70.10	26.86

ลำดับที่	ลุ่มน้ำย่อย	ขนาดพื้นที่		ปริมาณน้ำรายปี เฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำท่ารายปี เฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)
		(ตร.กม.)	ร้อยละ		
4	ลุ่มน้ำชีส่วนที่ 2	350.49	3.22	578.10	37.29
5	ลุ่มน้ำชีส่วนที่ 3	3,244.00	29.80	5,331.65	362.23
6	ลุ่มน้ำลำห้วยสามหมอก	98.29	0.90	40.35	15.58
7	ลุ่มน้ำพองตอนบน	2,150.49	19.76	536.56	411.78
8	ลุ่มน้ำพองตอนล่าง	2,194.42	20.16	545.74	359.69
9	ลุ่มน้ำลำปาวตอนบน	95.52	0.88	39.40	26.38
10	ลุ่มน้ำเชิญ	1,168.57	10.73	321.73	174.53
11	ลุ่มน้ำห้วยสายบาตร	457.06	4.20	146.42	87.82
รวม		10,885.98	100.00	7,891.87	1,634.92

ที่มา : โครงการชลประทานขอนแก่น

ปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำชี จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่าที่อยู่ในลุ่มน้ำชีทั้งหมด 32 สถานี พบว่า ปริมาณน้ำท่าของแม่น้ำชีส่วนใหญ่จะมีมากในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน และมีปริมาณน้อยในช่วงฤดูแล้งโดยเดือนที่มีปริมาณน้ำท่าสูงสุดได้แก่ช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม ส่วนลุ่มน้ำย่อยที่อยู่ในลุ่มน้ำมูลพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำมากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากปริมาณน้ำท่าที่เกิดจากลุ่มน้ำมีน้อย และยังไม่มีการเก็บกักน้ำขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่นมีลำน้ำที่สำคัญไหลผ่าน 3 สาย ดังนี้

1. ลำน้ำพอง มีต้นกำเนิดจากภูกระดึงและเทือกเขาสันปันน้ำของลุ่มน้ำป่าสักกับลุ่มน้ำชี ไหลผ่านอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และอำเภออุบลรัตน์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และไหลบรรจบแม่น้ำชีที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีการก่อสร้างเขื่อนอุบลรัตน์กั้นลำน้ำพอง ที่อำเภออุบลรัตน์ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 258,000 ไร่โดยการก่อสร้างฝายหนองหวายเพื่อทดน้ำ ที่อำเภอโนนพอง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวายลำน้ำพองสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ลำน้ำพองตอนบน ซึ่งอยู่เหนือเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย หนองโก ลำน้ำพวย ห้วยทรายขาว ลำน้ำมอ ห้วยแกน และห้วยซำจาน ซึ่งไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์

- ลำน้ำพองตอนล่าง ซึ่งอยู่ท้ายเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย ห้วยทราย ห้วยคุ่มมู ห้วยยาง ห้วยโจด ห้วยเสือเต้น ห้วยเสียว ห้วยแก้วคต ห้วยใหญ่ ห้วยสายบาตร และห้วยพระ คือ

2. ลำน้ำเชิญ มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำชี ในจังหวัดชัยภูมิ และอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์ที่ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3. ลำน้ำชี มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำชี ในจังหวัดชัยภูมิ ไหลเข้าสู่จังหวัดขอนแก่นบริเวณ อำเภอแวงน้อย ไหลผ่านอำเภอแวงใหญ่ อำเภอชนบท อำเภอมัญจาคีรี

อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ไหลผ่าน จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และบรรจบแม่น้ำมูล ที่จังหวัดอุบลราชธานี ความยาว 900 กม.ในสภาพปัจจุบันน้ำท่าจากแม่น้ำชีไหลผ่านแม่น้ำมูลประมาณ 8.752 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี

(3) แหล่งน้ำบาดาล

แหล่งน้ำบาดาลในกลุ่มน้ำชี ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นหินแข็ง (Consolidated rock) ของหินชุดโคราชและหินภูทอก ในพื้นที่น้ำใต้ดินแทรกตัวอยู่ในหินเหล่านี้ตามรอยแตกและรอยต่อของหิน อีกทั้งหน่วยหินมหาสารคามมีลักษณะพิเศษ คือ มีชั้นหินเกลือแทรกอยู่หลายชั้นจึงทำให้น้ำบาดาลในกลุ่มน้ำชีมีความแปรผันไม่แน่นอนทั้งปริมาณและคุณภาพ แม้ในบริเวณที่ใกล้เคียง เช่น กรณีบาดาล 2 บ่อ ที่อยู่ใกล้กันบ่อหนึ่งอาจเจาะผ่านรอยแตกของหินทำให้น้ำมาก แต่อีกบ่อหนึ่งแห้งเพราะบังเอิญไม่พบรอยแตกของหินเลย เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้การแปลความจากหลุมเจาะหรือจากแผนที่น้ำใต้ดินจึงมีโอกาสผิดพลาดได้มาก ทั้งด้านอัตราการให้น้ำและคุณภาพของน้ำบาดาล จำนวนบ่อน้ำบาดาลที่ใช้การได้ สภาพน้ำจืด 2,887 บ่อ
ที่มา : ระบบข้อมูลบ่อน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สืบค้นวันที่ 25 กรกฎาคม 2561)

2.2 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น

1) ครั้วเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ 9 จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือน ¹	จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร ²	ร้อยละครั้วเรือนเกษตรกร/ ครั้วเรือนทั้งหมด
1. เมืองขอนแก่น	199,990	24,400	12.20
2. บ้านฝาง	18,305	8,603	47.00
3. พระยืน	10,788	6,454	59.83
4. หนองเรือ	27,130	14,218	52.41
5. ชุมแพ	41,758	13,020	31.18
6. สีชมพู	23,437	9,831	41.95
7. น้ำพอง	35,498	16,544	46.61
8. อุดรรัตน์	13,776	6,057	43.97
9. กระนวน	24,239	10,351	42.70
10. บ้านไผ่	34,736	12,067	34.74
11. เปือยน้อย	5,635	3,780	67.08
12. พล	27,483	12,972	47.20
13. แวงใหญ่	7,988	5,427	67.94
14. แวงน้อย	12,363	7,979	64.54
15. หนองสองห้อง	22,720	14,308	62.98

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน ¹	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ²	ร้อยละครัวเรือนเกษตร/ ครัวเรือนทั้งหมด
16. ภูเวียง	21,584	11,378	52.71
17. มัญจาคีรี	22,864	12,808	56.02
18. ชนบท	14,607	7,685	52.61
19. เขาสวนกวาง	11,533	4,841	41.98
20. ภูผาม่าน	6,997	3,066	43.82
21. ชำสูง	7,029	4,730	67.29
22. โคนกโพธิ์ไชย	7,836	4,942	63.07
23. หนองนาคำ	6,501	4,453	68.50
24. บ้านแฮด	10,320	5,316	51.51
25. โนนศิลา	8,013	4,977	62.11
26. เวียงเก่า	5,526	3,231	58.47

ที่มา : ¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ²กรมส่งเสริมการเกษตร

2) การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ 10 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรรายจังหวัด จังหวัดขอนแก่น ปี 2562

พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร									
	นาข้าว		พืชไร่		สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น		สวนผัก ไม้ดอก/ไม้ ประดับ		เกษตรอื่นๆ	
	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร
4,218,584	2,797,752	66.32	948,071	22.47	91,006	2.16	15,432	0.37	366,323	8.68

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ดำเนินการในจังหวัดขอนแก่นจากอดีต จนถึง พ.ศ. 2560 มีจำนวนทั้งหมด 693 แห่ง โดยแบ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ 3 โครงการ ขนาดกลาง จำนวน 17 แห่ง และโครงการขนาดเล็ก จำนวน 673 แห่ง สามารถเก็บกักน้ำได้ความจุรวมกัน 2,749.55 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 712,834 ไร่ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 โครงการชลประทานจังหวัดขอนแก่น

ประเภท	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
1. อ่างเก็บน้ำ				
-จำนวน (แห่ง)	1	13	262	276
-ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	2,431.30	84.20	53.38	2,568.88
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	16,689	1,189	17,878
2. แก้มลิง				
-จำนวน (แห่ง)	-	-	12	12
-ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	-	-	10.31	10.31
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	-	-	-
3. ฝาย				
-จำนวน (แห่ง)	1	-	230	231
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	262,585	-	-	262,585
4. ปตร.				
-จำนวน (แห่ง)	1	2	3	6
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	74,125	14,603	-	88,728
5. สถานีสูบน้ำ				
-จำนวน (แห่ง)	-	1	137	138
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	-	330,643	330,643
6. ระบบส่งน้ำ				
-จำนวน (แห่ง)	-	-	5	5
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	-	12,000	12,000
7. ระบบระบายน้ำ				
-จำนวน (แห่ง)	-	-	17	17
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	-	-	-
8. อื่น ๆ				
-จำนวน (แห่ง)	-	1	7	8
-พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	-	1,000	-	1,000
-รวมจำนวน (แห่ง)	3	17	673	693
-รวมความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	2,431.30	84.20	234.05	2,749.55
-รวมพื้นที่ชลประทาน (ไร่)	336,710	32,292	343,832	712,834

ที่มา: โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาชลประทานระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น กรมชลประทาน

ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ประเมินจากพื้นที่เกษตรกรรมฤดูฝนและฤดูแล้งทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน กับอัตราการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกต่อไร่ โดยความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตชลประทานประเมินจากพื้นที่ชลประทานที่มีในปัจจุบันและแผนในอนาคตจากการพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ซึ่งฤดูฝนเพาะปลูกเต็มพื้นที่ ส่วนฤดูแล้งพื้นที่เพาะปลูกร้อยละ 10 ของพื้นที่ชลประทาน ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานประเมินจากพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทานในปัจจุบัน และคาดการณ์ว่าพื้นที่เพาะปลูกโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการประเมินความต้องการใช้น้ำ

เพื่อการเกษตรสรุปได้ ดังนี้ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร เท่ากับ 6,201.92 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และ ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรจะเพิ่มเป็น 6,373.77, 6,498.53 และ 6,498.53 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ใน ระยะ 5 ปี 10 ปี และ 20 ปี ตามลำดับ

4) ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

1) ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต 2564/2565

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่การเกษตร 4,218,803 ไร่ (ร้อยละ 62.01 ของพื้นที่จังหวัด) โดยพืชที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ คือ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ และ ไก่ชน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต 2564/2565

ชนิดพืช	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/ตัน) ¹
ข้าวนาปี ¹	2,399,044	2,093,264	709,266	338.83	8,997 ³
ข้าวนาปรัง ¹	138,692	138,243	79,951	578.00	8,997 ³
มันสำปะหลัง ¹	268,826	264,781	876,223	3,309	2,390
อ้อยโรงงาน ²	625,302	572,972	6,615,695	10,700	1,062

ที่มา : ¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ² สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ³ ราคาข้าวเจ้า

2) ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี 2565

ตารางที่ 13 การปศุสัตว์ของจังหวัดขอนแก่น ปี 2565

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วย นับ		
โคเนื้อ	53,270	315,181	44,491	ตัว	38,716.08 บาท	1,722,517,115
โคนม	1,175	39,625	62,602	ตัน	18.34 บาท/กก.	1,148,120,680
กระบือ	8,271	49,307	9,881	ตัว	42,461 บาท	419,557,141
สุกร	1,408	43,600	309,350	ตัว	88.44 บาท/กก.	273,589,140
ไก่เนื้อ	27,789	1,902,280	12,618,202	ตัว	43.56 บาท/กก.	906,920,651

ที่มา: กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น

3) ด้านการประมงของจังหวัด ปี 2565

ตารางที่ 14 การประมงของจังหวัดขอนแก่น ปี 2565

ชนิดสัตว์	จำนวนฟาร์ม (ราย)	จำนวนพื้นที่การเลี้ยง(ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ราคาเฉลี่ย(บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (พันบาท)
รวมชนิดสัตว์น้ำ	23,799	19,866.81	6,291.43	55.36	348,293.57
กบ	4	0.07	0.35	77.78	27.3
ปลาดุก	137	117.67	25.56	58.65	1,498.72
ปลาดุกปักก้อย	216	237.70	294.26	53.72	15,806.44
ปลาตะเพียน	2,906	2,342.82	589.97	60.31	35,580.81
ปลานวลจันทร์เทศ	2	5	0.38	45.36	17.1
ปลานิล	20,616	17,159.93	5,380.47	54.89	295,328.21
ปลาไน	6	2.87	0.22	55.2	11.99
ปลาหม่ออื่นๆ	1	0.75	0.23	102.22	23

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดขอนแก่น

4) ด้านสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรอง

ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ชนบท เป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่ผลิตในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น และเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน เป็นเส้นไหมดิบที่บ้านสวนสวรรค์ อำเภอสีชมพู บ้านปอแดง และบ้านหนองไผ่น้อย อำเภอหนองสองห้อง และสินค้า OTOP 10 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่ สมุนไพรธนูวิน(น้ำมันออยล์สปา น้ำมันนวดสูตรไหล น้ำมันเหลืองสูตรไหล) โคมไฟประดับผ้าไทย ผ้าไหมมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ ไก่ย่าง,ส้มตำ ผ้าไหมอีลี ข้าวแต่นพันทน์ ขี้ผึ้ง พิมเสน น้ำมันไหล ชาใบหม่อน กระติบข้าวไม้ไผ่ และผ้าไหมแต้หมี่

ด้านข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร สินค้าที่ได้รับ GAP ทั้งหมด 4,353 ราย ได้แก่ สาขาพืช 1,520 ราย ข้าว 1,924 ราย ข้าว GAP Seed 83 ราย ประมง 57 ราย ปศุสัตว์ 769 ราย และสินค้าที่เป็นเกษตรอินทรีย์ 5,713 ราย

5) สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(1) ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ 15 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก จังหวัดขอนแก่น ปี 2565

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	52	225,285
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	75	99,550
รวม	127	324,835

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

(2) กลุ่มเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 16 จำนวนกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น ปี 2565

อำเภอ	ประเภทกลุ่มเกษตรกร										กลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน
	ทำนา		ทำสวน		เลี้ยงสัตว์		ทำไร่		อื่นๆ		
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	
1. กระนวน	1	128	1	265							188
2. เขาสวนกวาง			1	73							80
3. ชนบท	1	74									157
4. ชุมแพ	2	241			2	287					86
5. น้ำพอง	3	377	1	299	1	57			1	66	137
6. บ้านไผ่	4	645	1	33	2	182	1	116			135
7. บ้านฝาง	2	558									81
8. เปือยน้อย	1	199									54
9. พระยืน					2	231					62
10. พล									1	51	277
11. ภูผาม่าน	2	188									86
12. ภูเวียง					2	157					161
13. มัญจาคีรี					1	65					68
14. เมืองขอนแก่น	3	975	4	283	1	53	1	61			185
15. เวียงเก่า	1	188	1	142							50
16. แวงน้อย					2	106					60
17. แวงใหญ่	5	1,431			1	57					76
18. สีชมพู			1	149							135
19. หนองเรือ	2	276	1	258	1	44			1	135	121
20. หนองสองห้อง	1	53			2	341					91
21. โคนโกธิ์ไชย	3	289			2	153					70
22. ชำสูง	2	104	1	100			1	156			102
23. โนนศิลา											106
24. บ้านแฮด			2	124	1	68					65
25. หนองนาคำ	2	333			1	257					31
26. อุบลรัตน์			3	293	1	52					93
รวม	35	6,059	17	2,019	23	2,314	3	333	3	252	2,757

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

(3) จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ 17 จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร												
	เกษตร และ สหกรณ์	ฝน หลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอ ดิน	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	ชล ประทาน	เศรษฐกิจ กิจการ เกษตร	ปฏิรูป ที่ดิน	ชวานา ชั้นนำ	ยาง พารา
กระนวน	1	5	12	8	97	15	152	2					15
เขาสวน กวาง	1	5	13	4	56	6	49	3					
ชนบท	1	5	1	6	80	2	80	3			6		
ชุมแพ	1	6		12	144	5	158	7					1
น้ำพอง	1	6	16	13	168		146	3	9				4
บ้านไผ่	1	5	24	10	113		140	1			16		
บ้านฝาง	1	5	5	6	63		68	2	1				
เปือยน้อย	1	4	1	3	44		35				3		
พระยืน	1	5	3	8	53		64						
พล	1	5	2	7	132		149	4	1		3		
ภูผาม่าน	1	5		2	42		39	1		2			1
ภูเวียง	1	6		17	120			4					
มัญจาคีรี	1	5	1	8	117		153	1		2			1
เมืองฯ	1	6	3	15	297		296	2	12	6			1
เวียงเก่า	1	4		4	23		31						1
แวงน้อย	2		1	3			62	4					
แวงใหญ่		5	4	8	52	1	55	2					
สีชมพู	1	5	1	6	63	3	114	5	1				2
หนองเรือ		6		7	149		152	2					1
หนองสอง ห้อง	1	6	9	13	135		176	3			3		
โคกโพธิ์ ไชย	1	4		1	40	3	53						1
ชำสูง	1	5	3	8	34	7	65	1					1
โนนศิลา	1	5	27	2	65		29				2		

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร												
	เกษตร และ สหกรณ์	ฝน หลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอ ดิน	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	ชล ประทาน	เศรษฐ กิจการ เกษตร	ปฏิรูป ที่ดิน	ชวานา ชั้นนำ	ยาง พาร
บ้านแฮด	1	4	1	8	46		28				9		1
หนองนา คำ	1	5		3	35		62						1
อุบลรัตน์	1	5	6	10	71	9	107						2
รวม	25	131	134	190	2,239	51	2,533	50	24	10	42	-	33

ที่มา:สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

(4) จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด

ตารางที่ 18 จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน (ราย)
1.ศูนย์เรียนรู้ชุมชนดงบัง อ.แวงใหญ่ นายบุญเต็ม ชัยลา	1
2.ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านโนนสวรรค์ อ. แวงใหญ่ นายหนูกาล วิรุฬพะพันธ์	1
3.ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านโนนพริก อ.พล นายผอง เกตุพิบูลย์	1
4.ศูนย์เรียนรู้ฟื้นฟูเกษตรพื้นบ้าน อำเภอแวงน้อย นายกวี ทุมภา	1
5.มูลนิธิชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีจังหวัดขอนแก่น นางธารทิพย์ อารงวารงกูร	1
6.ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์เกษตรอินทรีย์ นายสมเผ่า คำหมื่น	1

ที่มา : กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

2.3 ข้อมูลสำคัญด้านโอกาสของสินค้าเกษตร

แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2566 ปริมาณน้ำในเขื่อนอุบลรัตน์และแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพียงพอ นโยบายส่งเสริมด้านการเกษตรของภาครัฐ แนวโน้มเศรษฐกิจไทยที่คาดว่าจะขยายตัวได้มากขึ้น และความเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรไทย ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ ยังมีปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ เช่น การระบาดของโรคพืชและสัตว์ ปราบกฏการณ์เอลนีโญที่ส่งผลให้เกิดภัยแล้ง ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน เป็นต้น

การขนส่ง

จังหวัดขอนแก่นมีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นจังหวัดหลักในกลุ่มจังหวัดอีสานตอนกลาง บนเส้นทางถนนมิตรภาพทางหลวงหมายเลข 2 (AH 2 เชื่อมต่อกับถนนสายอาเซียน) จากกรุงเทพฯ ถึง หนองคาย (ชายแดนไทยที่มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 ข้ามแม่น้ำโขงไป สปป.ลาว) และยังตั้งอยู่บนเส้นทางตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) บนเส้นทาง R9 ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างทะเลจีนใต้จากเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม สู่มหาสมุทรอินเดีย ที่เมืองเมียวดี (มะละแหม่ง) ประเทศเมียนมาร์ที่จะสามารถเชื่อมต่อไปยังอินเดีย และตะวันออกกลางต่อไป ทำให้เส้นทาง EWEC มีทางออกทะเลทั้งสองด้าน อันจะทำให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เมื่อเปรียบเทียบกับการเดินทางอ้อมแหลมมลายูตามเส้นทางแบบเดิม นอกจากนั้นยังตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจ เหนือ-ใต้

(North-South Economic Corridor-NSEC) บนเส้นทาง R 3 A จากจีนตอนใต้สู่กรุงเทพฯ และท่าเรือแหลมฉบัง (ซึ่งจะสามารถเชื่อมต่อนิคมอุตสาหกรรมทวายของประเทศเมียนมาร์และเป็นท่าเรือน้ำลึก เชื่อมทวาย-แหลมฉบัง) ออกสู่ทะเลได้ทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลจีนใต้จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่มีศักยภาพสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จะเชื่อมต่อไปได้ทั่วประเทศและประชาคมอาเซียน และมีการสร้างรถไฟทางคู่ช่วงขอนแก่น-หนองคาย รองรับความต้องการประชาชนและเชื่อมโยงกับรถไฟความเร็วสูงประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดขอนแก่น เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น และยังมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งผลิตบุคลากรในวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์วิศวกร นักสังคมศาสตร์และช่างฝีมือ ออกสู่ตลาดแรงงานทั้งในจังหวัดขอนแก่น และประเทศได้ปีละกว่าหมื่นคนนอกจากนี้ขอนแก่นยังเป็นที่ตั้งของ สถาบันการเงินการธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ประกอบกับการเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งมีกิจกรรมดึงดูดการเดินทางเข้ามาในตัวจังหวัดขอนแก่นเป็นจำนวนมากตลอดปีมีโรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้า และศูนย์กระจายสินค้าระดับภูมิภาคหลายแห่ง ทำให้ขอนแก่นได้รับความสนใจจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาตั้งสถานกงสุลทั้งสปป.ลาว เวียดนาม และจีน และในอนาคตยังมีประเทศอื่นๆ ให้ความสนใจที่จะจัดตั้งสถานกงสุลเพิ่มขึ้น ความมั่นคงทางด้านภูมิประเทศและที่ตั้งที่ปราศจากภัยทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นดินไหว หรือน้ำท่วม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ขอนแก่นเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ อันเห็นได้ว่าปัจจุบันมีโรงงานผลิตเสื้อผ้า โรงงานผลิตรองเท้า โรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โรงงานน้ำตาล โรงสีโรงงานแปรรูปสินค้าและการเกษตร โรงงานแหวน และอื่นๆ เกิดขึ้น และกำลังจะเกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

โอกาสทางธุรกิจของจังหวัดขอนแก่น

ด้วยศักยภาพของจังหวัดขอนแก่นในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทั้งในด้านการค้า การลงทุน การบริการและการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร ขอนแก่นจึงเป็นจังหวัดที่มีโอกาสทางธุรกิจอย่างสูง การลงทุนเป็นพื้นที่เป้าหมายของนักธุรกิจและผู้ประกอบการต่างๆ

- โอกาสทางธุรกิจในประเทศ จากการที่มีที่ตั้งอันเหมาะสมทำให้ธุรกิจคลังสินค้าและบริการด้าน Logistic เป็นโอกาสที่ดี ซึ่งไม่ว่าจะเป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาคอยู่แล้วในปัจจุบัน หรือศูนย์กลางอินโดจีนในอนาคต หลังจากที่มีระบบรถไฟ และการพัฒนาเส้นทาง EWEC ในอนาคตอันใกล้นี้นอกจากนี้ธุรกิจบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประชุม สัมมนา งานเทศกาล ซึ่งประกอบไปด้วย ที่พัก ร้านอาหาร ห้องประชุมของฝากของที่ระลึก การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศ ธุรกิจทัวร์และอื่นๆ ซึ่งเคยอาศัยตลาดเป้าหมายในภาคเดียวกันก็จะมีโอกาสพัฒนาสู่ระดับประเทศ และ นานาชาติต่อไป

- โอกาสทางธุรกิจต่างประเทศ ด้วยเหตุผลที่ตั้งของขอนแก่น และผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นระดับ SME (วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ซึ่งมีความพร้อมด้านต่างๆ ที่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เทคโนโลยีกำลังการผลิต ทำให้ตลาดที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจ SME ควรจะเป็นตลาดเพื่อนบ้านของเรา ไม่ว่าจะเป็น สปป.ลาว เวียดนาม หรือ กัมพูชา เพราะมีความใกล้เคียงกันทั้งวิถีวัฒนธรรม และภาษา ตลอดจนการ

ขนส่งที่สะดวก มีผู้ประกอบการไทย หลายรายที่มียอดขายสินค้า หรือบริการในประเทศเพื่อนบ้านสูงกว่าในประเทศ เสียอีก แต่ผู้ประกอบการก็ต้องมีความพร้อม หรือเข้มแข็งก่อนที่จะก้าวออกไป ส่วนธุรกิจบริการนั้น ควรเตรียมการรองรับกลุ่มลูกค้าต่างชาติให้มากขึ้น ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ทั้งภาษาที่ใช้สื่อสาร และมาตรฐานของการบริการ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ลืมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย หรือเอกลักษณ์อีสาน ที่เป็น จุดเด่นของเราที่ต้องรักษาไว้

3.1.3 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ (ให้จัดลำดับความสำคัญและระบุพื้นที่ ไม่เกิน ๑๐ ประเด็น)

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566-2570 จังหวัดได้แจ้งแนวทางกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566-2570 และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมภาคี การพัฒนาในจังหวัด โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่นประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ และให้มีการเชื่อมโยงสอดคล้องกับ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น จังหวัดได้แจ้งให้อำเภอจัดทำรายงานโครงการตามแผนความต้องการระดับอำเภอที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น และอำเภอได้รายงานแผนงานความต้องการของอำเภอในเบื้องต้นและจังหวัดได้แจ้งให้คณะทำงานจัดทำแผนได้นำไปประกอบในการกำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัด และแผนงาน/โครงการ โดยมีการเชื่อมโยงและประสานแผนพัฒนาพื้นที่เข้าสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดหรือแหล่งงบประมาณอื่นๆ ในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้

ลำดับ	ชื่อโครงการ	แผนพัฒนาอำเภอ								
		สอดคล้องประเด็นการพัฒนาอำเภอ						นำโครงการมาจากแผนระดับอำเภอ		
		เศรษฐกิจโครงสร้างพื้นฐาน	ทรัพยากรธรรมชาติ	เกษตร	สังคมวัฒนธรรมท่องเที่ยว	ความมั่นคง	นวัตกรรมเทคโนโลยี	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนอำเภอ
	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาอุตสาหกรรม การเกษตรมูลค่าสูง			☐				539	2,250,123,086	19
1.1	แผนงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model) เพื่อการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร							46	28,115,800	3
1.2	แผนงานด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของสินค้า OTOP และ SMEs							493	2,222,007,286	16
รวมทั้งสิ้น								1,163	4,709,471,545	26

ทั้งนี้ได้มีการสำรวจความสุขมวลรวมของประชาชนจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2564 พบว่า ประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ได้ระบุปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญ ที่อยู่ในพื้นที่ 26 อำเภอ ดังนี้

1. ปัญหาคุณภาพการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตร มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 57.4
2. ปัญหาไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพการขาดแรงงานทักษะฝีมือ รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 53.7

3. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ) มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 51.3
 4. ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 39.5
 5. ปัญหาด้านการค้า การลงทุน ผู้ประกอบการ SMEs และตลาดสินค้า มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 38.0
 6. ปัญหาด้านขยะมูลฝอย มลพิษสิ่งแวดล้อมและการบุกรุกทำลายป่า มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 30.1
 7. ปัญหาด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดได้ มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 27.7
 8. ปัญหาเส้นทางคมนาคมและขนส่ง และมาตรฐานความปลอดภัยทางถนน มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 23.0
 9. ปัญหาโอกาสและการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 18.2
 10. ปัญหาการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข มูลฐาน (การป้องกันโรคการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ) มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 17.2
 11. ปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด-19 มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 11.1
- เมื่อเปรียบเทียบประเด็นปัญหาและความต้องการให้รัฐดำเนินการแก้ไข ของประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จะพบว่า ประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ระบุประเด็นปัญหาที่มีความรุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านคุณภาพการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตร และปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ) รายละเอียดดังตาราง

**ตาราง : การจัดลำดับความรุนแรงของปัญหาในระดับมากถึงมากที่สุดของประชาชน
ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประเด็นปัญหา**

ประเด็นปัญหา	ลำดับที่				
	กลุ่มจังหวัด	ขอนแก่น	กาฬสินธุ์	มหาสารคาม	ร้อยเอ็ด
1. ปัญหาคุณภาพการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตร	1	1	1	1	1
2. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ)	2	3	2	2	2
3. ปัญหาไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพการขาดแรงงานทักษะฝีมือ รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย	3	2	4	5	3
4. ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและ	4	4	3	3	5
5. ปัญหาด้านการค้า การลงทุน ผู้ประกอบการ SMEs และตลาดสินค้า	5	5	5	4	4

ประเด็นปัญหา	ลำดับที่				
	กลุ่มจังหวัด	ขอนแก่น	กาฬสินธุ์	มหาสารคาม	ร้อยเอ็ด
6. ปัญหาด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดได้	7	7	7	8	6
7. ปัญหาด้านขยะมูลฝอย มลพิษสิ่งแวดล้อมและการบุกรุกทำลายป่า	6	6	6	7	10
8. ปัญหาเส้นทางคมนาคมและขนส่ง และมาตรฐานความปลอดภัยทาง	8	8	8	6	7
9. ปัญหาโอกาสและการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ	10	9	10	9	9
10. ปัญหาการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขมูลฐาน (การป้องกันโรคการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การรักษายาบาลและการฟื้นฟูสภาพ)	9	10	9	10	8
11. ปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด-19	11	11	-	-	-

ที่มา : การสำรวจความสุขมวลรวมของประชาชนของประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องความต้องการให้รัฐช่วยเหลือ ประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ระบุความต้องการที่ให้รัฐดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปัญหา 3 ลำดับแรก ดังนี้

1. โครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ และทักษะฝีมือแรงงาน
2. โครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการเกษตร
3. โครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านสังคม (อาชญากรรม ยาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)

หากพิจารณาคำขอความช่วยเหลือประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จะพบว่า ประชาชนทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความต้องการให้รัฐดำเนินการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคและบริโภค มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเกษตร และด้านการประกอบอาชีพ และทักษะฝีมือแรงงาน ตามลำดับ

3.1.4 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

จังหวัดได้มุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนาจังหวัดให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของจังหวัด มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามประเด็นการพัฒนาจังหวัด ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนา/ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา/แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ฐานข้อมูล	ข้อมูลปัจจุบัน	เห็นสมควรดำเนินการต่อหรือยุติการดำเนินการให้ระบุเหตุผลสนับสนุน
“มหานครน่าอยู่ ศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค”	1. พัฒนาเมืองให้น่าอยู่ มั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน	ระดับความสุขของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2	ร้อยละ 75.0 (ไตรมาส 4/63)	ร้อยละ 71.2 (ไตรมาส 4/64)	เห็นสมควรดำเนินการต่อเนื่องจากสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็น

เป้าหมายการพัฒนา/ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา/แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ฐานข้อมูล	ข้อมูลปัจจุบัน	เห็นสมควรดำเนินการต่อหรือยุติการดำเนินการให้ระบุเหตุผลสนับสนุน
	2. พัฒนาขีดความสามารถด้านสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริมการค้า การลงทุนและการบริการเพื่อยกระดับรายได้ของประชาชน	อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2	214,770 ล้านบาท (62)	208,472 ล้านบาท (63) ลดลง -2.93	การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นตามศักยภาพ ทั้งนี้ ได้เพิ่ม “การค้า” ในแนวทางการพัฒนาที่ 2 เป็นพัฒนาขีดความสามารถด้านสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริมการค้าการลงทุนและการบริการ เพื่อยกระดับรายได้ของประชาชน
	3. ส่งเสริมการพัฒนาด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	การกระจายรายได้ ดีขึ้นลดความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ต่ำกว่า 0.41	0.393 ค่ากลาง 0.432 (2562)	0.401 ค่ากลาง 0.427 (2561)	
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรมูลค่าสูง	แผนงานที่ 1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model) เพื่อการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2	21,772 ล้านบาท (62)	20,310 ล้านบาท (63)	เห็นสมควรดำเนินการต่อ เนื่องจากเป็นแนวทางการสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของจังหวัดด้านการค้าการลงทุน และเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัด ทั้งนี้ ได้ปรับเปลี่ยนชื่อประเด็นการพัฒนา เป็น การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรมูลค่าสูง และปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดตามแผนงานที่ 1.3 เพื่อให้วัดผลการดำเนินงานตามแผนงานได้
	แผนงานที่ 1.2 การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า OTOP และ SMEs	ร้อยละรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นต่อปี	12,192,863,252 บาท (64)	4,781,355,222 บาท (65)	
	แผนงานที่ 1.3 การส่งเสริมอุตสาหกรรมชีวภาพ และอุตสาหกรรมนิเวศให้มีมูลค่าสูง	จำนวนโรงงานที่ได้รับใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว เพิ่มขึ้น 10 โรงงานต่อปี	22 โรงงาน (64)	614 โรงงาน (65)	
	แผนงานที่ 1.4 การส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการค้าการลงทุน	จำนวนโครงการที่ได้รับบริการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่	11 โครงการ (63)	6 โครงการ (64)	
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค	แผนงานที่ 2.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตาม อัตลักษณ์ และวิถีวัฒนธรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์	รายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5	8,689.66 ล้านบาท (64)	6,495 ล้านบาท (65)	เห็นสมควรดำเนินการต่อ เนื่องจากเป็นการบูรณาการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับแผนการลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคม ทั้งนี้ ได้ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดตามแผนงาน 2.4 เป็น จำนวนนักท่องเที่ยว MICE ที่เดินทางมาในจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี เพื่อให้สามารถวัดผลการดำเนินงานตามแผนงานได้อย่างต่อเนื่อง
	แผนงานที่ 2.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3	2,905,067 คน (64)	2,721,852 คน (65)	
	แผนงานที่ 2.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย	รายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5	8,689.66 ล้านบาท (64)	6,495 ล้านบาท (65)	
	แผนงานที่ 2.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและพัฒนาศักยภาพด้านการเมืองแห่งการประชุมสัมมนา (Meetings,	จำนวนนักเดินทาง MICE ที่เดินทางมาในจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้นร้อยละ 3	n/a	68,116 คน (64)	

เป้าหมายการพัฒนา/ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา/แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ฐานข้อมูล	ข้อมูลปัจจุบัน	เห็นสมควรดำเนินการต่อหรือยุติการดำเนินการให้ระบุเหตุผลสนับสนุน
	Incentive Travel, Conventions, Exhibitions : (MICE City)				
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมนวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อการพัฒนาขอนแก่นเมืองอัจฉริยะ แนวทางการพัฒนา	แผนงานที่ 3.1 การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจของจังหวัด	มูลค่าการลงทุน ใน จังหวัด ขอนแก่น เพิ่มขึ้นร้อยละ 3	71,364, 896,000 ลบ. (63)	75,049, 497,783 ลบ. (64)	เห็นสมควรดำเนินการต่อ เนื่องจากสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองอัจฉริยะ ทั้งนี้ ได้ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดตามแผนงานที่ 3.2 เป็น มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ช่วยบริหารจัดการและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 โครงการ/ปี เพื่อให้สามารถวัดผลการดำเนินงานตามแผนงานได้อย่างต่อเนื่อง
	แผนงานที่ 3.2 การส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนทุกกลุ่ม	มี นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ช่วยบริหารจัดการและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 โครงการ/ปี	n/a	20 โครงการ (65)	
	แผนงานที่ 3.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจราจรและขนส่งอัจฉริยะ การโทรคมนาคม สื่อสาร และดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุนในพื้นที่และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน	จำนวนพื้นที่หรือเขตอำเภอที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ไม่น้อยกว่า 6 อำเภอ/ปี	2 อำเภอ (อ.เมือง อ.ชนบท) (63)	3 อำเภอ (อ.ชุมแพ อ.ภูเวียง อ.เวียงเก่า) (64)	
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสังคมสุขภาวะให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน	แผนงานที่ 4.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ทุกช่วงวัยให้มีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี	ดัชนีการพัฒนาดน จังหวัดขอนแก่น ไม่เกินลำดับที่ 25 ของประเทศ	ลำดับที่ 35 (62) คะแนน 0.6165	ลำดับที่ 36 (63) คะแนน 0.6353	เห็นสมควรดำเนินการต่อ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดระบบประกันสังคมด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสุขภาพ สิทธิและการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และ การเสริมสร้างการจัดการ สุขภาวะที่ดี ปรับลดเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนงานที่ 4.2 จากเดิมการจัดสวัสดิการ ร้อยละ 100 เป็น ร้อยละของประชาชนที่ได้รับการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุม ร้อยละ 75 เพื่อให้สอดคล้องกับฐานข้อมูล
	แผนงานที่ 4.2 การส่งเสริมสวัสดิการและการพัฒนาทักษะด้านการประกอบอาชีพให้มีรายได้ อย่างยั่งยืน	ร้อยละของประชาชน ที่ ได้ ร้ บ ก ร จั ด สวัสดิการที่ครอบคลุม ร้อยละ 75	ร้อยละ 62.50 (62)	ร้อยละ 61.1 (63)	
	แผนงานที่ 4.3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาชุมชนเป็นฐาน ในการสร้างสุขภาวะที่ดี	อายุคาดเฉลี่ยของการ มี สุข ภา พ ดี ของ ประชากรจังหวัดขอนแก่น (อายุเฉลี่ย) ไม่น้อยกว่า 75 ปี	ค่าเฉลี่ย 76.34 ปี (62)	ค่าเฉลี่ย 75.98 ปี (63)	

เป้าหมายการพัฒนา/ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา/แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ฐานข้อมูล	ข้อมูลปัจจุบัน	เห็นสมควรดำเนินการต่อหรือยุติการดำเนินการให้ระบุเหตุผลสนับสนุน
<p>ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล</p>	<p>แผนงานที่ 5.1 การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน</p>	<p>จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับแหล่งน้ำเกือหนุนเพิ่มขึ้น จำนวน 2,500 ไร่/ปี</p>	<p>5,613 ไร่ (63)</p>	<p>32,361 ไร่ (64)</p>	<p>เห็นสมควรดำเนินการต่อเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้สร้างความมั่นคงด้านน้ำ จัดให้มีน้ำอย่างเพียงพอสนับสนุนให้มีการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุภัยพิบัติ ทั้งนี้ ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดตามแผนงานที่ 5.4 เป็น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมอบรมการป้องกันภัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 เพื่อให้สามารถวัดผลการดำเนินงานตามแผนงานได้อย่างต่อเนื่อง</p>
	<p>แผนงานที่ 5.2 การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ขยะมูลฝอยชุมชนและของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 75</p>	<p>1,119.98 ตัน/วัน</p>	<p>1,106.77 ตัน/วัน</p>	
	<p>แผนงานที่ 5.3 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน</p>	<p>จำนวนพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น 4,000ไร่ ต่อปี</p>	<p>12,878 ไร่ (63)</p>	<p>25,481.54 ไร่ (64)</p>	
	<p>แผนงานที่ 5.4 การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p>	<p>จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมอบรม การป้องกันภัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3</p>	<p>80 (64)</p>	<p>566 (65)</p>	
<p>ประเด็นการพัฒนาที่ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีส่วนร่วม</p>	<p>แผนงานที่ 6.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางถนน</p>	<p>อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ ร้อยละ</p>	<p>401 ราย (64)</p>	<p>231 ราย (65)</p>	<p>เห็นสมควรดำเนินการต่อเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นรวมทั้ง การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความรักสามัคคีปรองดอง ในทุกระดับ</p>
	<p>แผนงานที่ 6.2 การป้องกันและลดการสูญเสียดังกล่าวจากสาธารณภัยและภัยพิบัติ</p>	<p>พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยลดลง ร้อยละ</p>	<p>24 อำเภอ 47 ตำบล 69 หมู่บ้าน (64)</p>	<p>18 อำเภอ 44 ตำบล 57 หมู่บ้าน (65)</p>	
	<p>แผนงานที่ 6.3 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในสังคม</p>	<p>ร้อยละการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ (คดีที่รับแจ้ง)</p>	<p>รับแจ้ง 349 คดี/จับกุม 339 คดี คิดเป็น 97.13% (64)</p>	<p>รับแจ้ง 241 คดี/จับกุม 228 คดี คิดเป็น 94.61% (65)</p>	
	<p>แผนงานที่ 6.4 การปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์</p>	<p>จำนวนอำเภอที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ</p>	<p>26 อำเภอ (64)</p>	<p>26 อำเภอ (65)</p>	
	<p>แผนงานที่ 6.5 การป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด</p>	<p>การป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด จำนวนหมู่บ้านสีแดงลดลง ร้อยละ</p>	<p>ลดลง 521 หมู่บ้าน (64)</p>	<p>ลดลง 710 หมู่บ้าน (65)</p>	

2. ผลการวิเคราะห์

2.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของจังหวัด (Situation Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก จังหวัด ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จะนำมาเป็นพื้นฐานในการ กำหนดทิศทางการพัฒนา ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1.1 การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง - Strength และ จุดอ่อน - Weakness) ด้วย McKinsey 7-S Framework ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไร โดยปัจจัยทั้ง 7 ประการ ประกอบด้วย กลยุทธ์ โครงสร้างขององค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะ ความรู้ ความสามารถ รูปแบบการบริหาร จัดการ และค่านิยมร่วม ทำให้สามารถระบุสภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง และ จุดอ่อน) ที่ส่งผลต่อการพัฒนา จังหวัดขอนแก่น

ตาราง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey 7-S Framework

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
1. กลยุทธ์ (Strategy)	<p>S1.1 มีเขื่อนอุบลรัตน์ เป็นแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่ รวมทั้งแหล่งน้ำขนาดกลาง จำนวน 14 แห่งในการทำการเกษตรและทำการประมง</p> <p>S1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตรฯ สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดฯ</p> <p>S1.3 มีการกำกับ ติดตามงานอยู่อย่างสม่ำเสมอทั้งจากระดับจังหวัด ระดับกระทรวง</p> <p>S1.4 มีการนำมาตรการ นโยบายสำคัญของกระทรวง เกษตรฯลงปฏิบัติในพื้นที่</p> <p>S1.5 นำนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรฯ 15 เรื่องลงสู่พื้นที่ เช่น แปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ Smart Farmer เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น</p> <p>S1.6 การใช้แนวทางตลาดนำการผลิต</p> <p>S1.7 ตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และ NSEC เป็นเมืองต้นแบบในการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ Smart City ,Mice City ,TOD ,Dry Port, Turck terminal ,Railway, Aeropolis, NeEC Bioeconomy นิคมอุตสาหกรรมสีเขียว</p>	<p>W1.1 การเกษตรอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก (มีพื้นที่ชลประทาน 14 % ของพื้นที่ทำการเกษตร) และการนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตรยังมีน้อย</p> <p>W1.2 การเกษตรกรรมที่ยังมีการใช้สารเคมี/ ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่</p> <p>W 1.3 เกษตรกรขาดการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต</p> <p>W1.4 การใช้พื้นที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งเกษตรกรผลิตพืชเชิงเดี่ยว</p> <p>W1.5 การผลิตสินค้าเกษตรรูปแบบเดิมหรือปลูกพืชในเขตไม่เหมาะสม</p> <p>W1.6 การถ่ายทอดนโยบายสำคัญไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>W1.7 การติดตาม การประเมินผลการปฏิบัติงาน ยังทำไม่ต่อเนื่อง</p>

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
<p>2. โครงสร้างขององค์กร (Structure)</p>	<p>S2.1 ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีการทำการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง</p> <p>S2.2 มีหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 43 หน่วยงานมีการกิจส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ เทคโนโลยีด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ประมง น้ำเชื้อ ดินและปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร สารสนเทศ และอื่นๆ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และอื่นๆที่เกี่ยวข้องสู่เกษตรกรได้</p> <p>S2.3 มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรตั้งในพื้นที่จำนวนมาก เป็นแหล่งรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร (โรงสีขนาดใหญ่ 33 แห่ง โรงสีขนาดกลาง 6 แห่ง , โรงงานผลิตเอทานอล 1 แห่ง และโรงงานน้ำตาล 2 แห่ง)</p> <p>S2.4 กระทรวงเกษตรฯมีหน่วยงานดูแลพื้นที่ตั้งแต่ระดับตำบล</p> <p>S2.5 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p> <p>S2.6 แหล่งผลิตพืชอาหาร/พลังงานทดแทนที่สำคัญ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง โคเนื้อ/ไก่จิ้งหรีด และแหล่งแปรรูปอาหาร/เครื่องดื่ม</p> <p>S2.7 การได้รับการรับรองจากสภาหัตถกรรมโลก ให้เป็นเมืองหัตถกรรมโลกแห่งผ้ามัดหมี่ (WCC : Word Craft City for Ikat (Mudmee)) เป็นหนึ่งในประเทศภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ได้รับการรับรองเสมือนแบรนด์ที่ได้การรับรองในระดับโลก</p> <p>S2.8 มีสถาบันการศึกษาชั้นนำในพื้นที่</p> <p>S2.9 ศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub)</p>	<p>W2.1 หน่วยงานในระดับตำบล อำเภอมีภารกิจมาก</p> <p>W2.2 การบังคับบัญชาตามระบบราชการ ที่มีหลายขั้นตอน</p> <p>W2.3 การสนับสนุนเครื่องมือทันสมัยในระดับพื้นที่ยังไม่เพียงพอ</p> <p>W2.4 เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง</p>
<p>3. ระบบการปฏิบัติงาน (System)</p>	<p>S3.1 มีการใช้ Internet ไลน์ Video หรือ Web Conference ช่วยปฏิบัติงาน</p>	<p>W3.1 การบูรณาการทำงานของภาครัฐ เอกชน ยังไม่ประสบความสำเร็จ</p>

	<p>S3.2 มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สารชีวภัณฑ์ ไบโอดีท หรือเครื่องจักรทดแทนแรงงานคน</p> <p>S3.3 มีการใช้ศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาเกษตรกร</p>	<p>W3.2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ทั้งเพื่อการลดต้นทุน หรือการเพิ่มผลผลิต หรือการแปรรูปมูลค่าผลผลิตยังมีน้อย</p>
--	---	--

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	<p>S3.4 เกษตรกรมีช่องทางการเข้าถึงบริการหลายช่องทาง</p> <p>S3.5 การบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชนในระดับต่างๆ</p>	<p>W3.3 ภาคเกษตรผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ เกษตรกรขาดความรู้และขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตประกอบกับภาวะภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง จากการสำรวจความเห็นชาวขอนแก่นต่อประเด็นปัญหาสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2564 ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตรเป็นปัญหาสำคัญลำดับ 1 (57.4%)</p> <p>W3.4 การรับรองมาตรฐานผลผลิตยังทำได้น้อย เกษตรกรขาดแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เนื่องจากมีระเบียบที่ยุ่งยาก และเกรงว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า</p> <p>W3.5 ขาดการส่งเสริมด้านการค้า ธุรกิจเกษตร การลงทุน ผู้ประกอบการ SMEs/OTOP</p> <p>W3.6 ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ยังไม่สมบูรณ์</p> <p>W 3.7 การเกษตรกรรมที่ยังมีการใช้สารเคมีไม่ถูกต้องเหมาะสม</p>
4. บุคลากร(Staff)	<p>S4.1 ทีมงานกระทรวงเกษตรฯมีความสนิมสนมสามัคคีกัน ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จังหวัด</p> <p>S4.2 เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ประสบการณ์ทำงาน และพร้อมรับความรู้ แนวคิดการปฏิบัติงานใหม่ๆ</p> <p>S4.3 ขอนแก่นมี Smart Farmer เป็นต้นแบบ</p>	<p>W4.1 เกษตรกรมีภาระหนี้สินมาก เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตต่ำ รายจ่ายมากกว่ารายรับ</p> <p>W4.2 เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและยังมีลักษณะการทำเกษตรแบบดั้งเดิม ยังขาดความรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี</p> <p>W4.3 เกษตรกรรายย่อย องค์กรหรือกลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง เพราะขาดความรู้และทักษะการจัดการองค์กร ขาดองค์ความรู้เรื่อง</p>

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
		<p>กระบวนการกลุ่ม ขาดผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดจิตอาสา ทำให้ขาดอำนาจการต่อรอง ไม่ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของกลุ่ม</p> <p>W4.4 บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>W4.5 แผนพัฒนารายบุคคลยังไม่ชัดเจนและขาดการพัฒนา</p> <p>W4.6 ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการตลาด การวางแผนด้านการผลิต</p>
<p>5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ(Skill)</p>	<p>S 5.1 มีสถาบันศึกษาและบุคลากรได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาด่านเกวียน วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ที่มีภารกิจสนับสนุนด้านการเกษตรในการผลิตบุคลากรด้านการเกษตร งานวิจัยและพัฒนาทางการเกษตร การสร้างและเผยแพร่เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>S 5.2 เมืองแห่งผ้าไหม มีกลุ่มเกษตรกรสถาบันเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจำนวนมาก รวมทั้งผู้ประกอบการด้านผ้าไหมและผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมีชื่อเสียงในระดับโลก</p> <p>S5.3 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความรักใกล้ชิดเกษตรกร</p> <p>S5.4 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความชำนาญในการส่งเสริมผลิตเกษตร</p> <p>S5.5 เกษตรกรมีความคุ้นเคยการทำเกษตร</p>	<p>W5.1 เจ้าหน้าที่ยังขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>W5.2 แผนพัฒนาบุคลากรไม่ชัดเจนและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>W5.3 เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>6. รูปแบบการบริหารจัดการ(Style)</p>	<p>S6.1 เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ มีความพร้อมปฏิบัติงานตามที่รับมอบหมาย</p> <p>S 6.2 จังหวัดเปิดโอกาสให้เกษตรกร/เอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาในพื้นที่</p> <p>S 6.3 ผู้บริหารองค์กรเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>W6.1 การมอบหมายงาน ส่วนใหญ่เร่งด่วน ภายในเวลาจำกัดทำให้ผลงานไม่มีคุณภาพ</p> <p>W6.2 เจ้าหน้าที่ยังต้องมีการชี้แจง กระตุ้นในมาตรการ นโยบายสำคัญต่างๆ</p> <p>W6.3 เกษตรกรยังทำการเกษตรรูปแบบเดิมๆ</p>
<p>7. ค่านิยมร่วม (Shared Values)</p>	<p>S 7.1 การทำงานของกระทรวงเกษตรฯ มีการทำงานเป็นทีม</p> <p>S 7.2 การทำงานของทีมกระทรวงเกษตรฯ ยึดประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก</p> <p>S 7.3 มีกิจกรรมสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน</p>	<p>W7.1 การปฏิบัติงานที่ต้องได้รับการกระตุ้นจากหัวหน้าหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>W 7.2 การสื่อสาร/ทำความเข้าใจภายในองค์กรยังไม่ทั่วถึง</p>

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	กระทรวงเกษตรฯเป็นประจำ S 7.4 เกษตรกรมีความเชื่อถือเจ้าหน้าที่ กระทรวงเกษตรฯ	W 7.3 เจ้าหน้าที่บางคนยังคงยึดติดต่อการรับคำสั่ง จากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน W 7.4 คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร W 7.5 เกษตรกรส่วนใหญ่ ยังไม่ปรับเปลี่ยน แนวคิดของเกษตรกร ในการนำความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสาขาต่างๆ ที่เหมาะสม

2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส – Opportunity และอุปสรรค - Threats) ด้วย PESTEL Analysis ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส และ อุปสรรค) ด้วย PESTEL Analysis ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
6. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ ทำให้สามารถระบุสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส และ อุปสรรค) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น ดังตาราง

ตารางที่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>O1.ด้านการเมือง</u></p> <p>O1.1 เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในภูมิภาค</p> <p>O1.2 มีผลผลิตและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรเฉพาะท้องถิ่นที่หลากหลาย บางรายการเป็นสินค้า OTOP และสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานอื่นๆ ที่สามารถเลือกสรรมาพัฒนาในกิจกรรมกลางน้ำให้เข้าถึงความเป็น MICE CITY และตลาด AEC</p> <p>O1.3 นโยบายด้านการเกษตรที่ชัดเจน เช่น ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ Smart Farmer เกษตรอัจฉริยะ BCG Model การปลูกพืชพลังงานทดแทนการเกษตรในเขตโซนนิ่ง แผนข้าวครบวงจร ฯลฯ</p> <p>O1.4 การกำหนดมาตรการควบคุมในสินค้าเกษตรบางชนิด</p> <p>O1.5 ความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน</p> <p>O1.6 นโยบายรัฐบาลส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนารูปแบบประชารัฐ</p> <p>O1.7 นโยบายการบูรณาการทำงาน ทั้งคณะ อ.พ.ก. และคณะ SCP คณะ SCD</p> <p>O1.8 จังหวัดขอนแก่น เป็นที่ตั้งของสถานกงสุลหลายประเทศที่เป็นคู่ค้าทางธุรกิจ การเกษตรที่สำคัญของประเทศ ที่สามารถเชื่อมโยงและประสานงานด้านการผลิตและการตลาดได้</p>	<p><u>T1.ด้านการเมือง</u></p> <p>T1.1 ความไม่มั่นคงทางการเมืองทำให้การกำกับดูแล ดำเนินนโยบายไม่ต่อเนื่อง</p> <p>T1.2 นโยบายเร่งด่วน แต่ไม่มีแนวทางปฏิบัติ หรืองบประมาณที่ชัดเจนเหมาะสมสนับสนุน</p> <p>T1.3 ผลกระทบการภาวะสงครามยูเครนรัสเซีย (เศรษฐกิจตกต่ำ น้ำมันแพง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น)</p>
<p><u>O2.ด้านเศรษฐกิจ</u></p> <p>O2.1 การเปิดตลาด AEC เป็นช่องทางที่กว้างขวางในการจำหน่ายสินค้าและบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพได้ตลอดปี(เป็นสิ่งจูงใจในการใช้กลยุทธ์ “ตลาดนำการผลิต”)</p> <p>O2.2 รถไฟรางคู่ ที่ผ่านจังหวัดขอนแก่น เป็นช่องทางในการขยายการค้า การลงทุนทุกๆด้าน</p> <p>O2.3 การปรับตัวราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้น เป็นโอกาสในการสร้างรายได้เข้าประเทศ</p> <p>O2.4 ความร่วมมือทางการค้าเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นโอกาสในการขยายตลาดสินค้าไทย</p> <p>O2.5 การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นใหม่ เพิ่มพูนองค์ความรู้ และทักษะในการจัดการ การเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง ขนาดย่อม และอุตสาหกรรม</p> <p>O2.6 การขาดแคลนอาหารโลกและแหล่งโปรตีนของคนและสัตว์ (แหล่งผลิตอาหารโลก)</p>	<p><u>T2.ด้านเศรษฐกิจ</u></p> <p>T2.1 การกำหนดราคาสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ เป็นอำนาจของพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรยังขาดอำนาจต่อรอง</p> <p>T2.2 ผลผลิตเกษตร ที่เข้ามาแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งปริมาณและคุณภาพ</p> <p>T2.3 แรงงานเกษตรมีการย้ายถิ่น ขาดแคลนแรงงานเกษตร</p> <p>T2.4 ราคาสินค้าเกษตรผันผวน</p> <p>T2.5 เกษตรกรมีปัญหานี้สินนอกระบบ</p>

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>O3. ด้านสังคม</u></p> <p>O3.1 ผู้บริโภคมีความรู้ มีรายได้มากขึ้น และตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น</p> <p>O3.2 การเติบโตของชุมชนเมือง รวมทั้งอาคารที่พักอาศัย ขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี เป็นโอกาสการจำหน่ายสินค้าการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานได้มากขึ้น</p> <p>O3.3 แนวโน้มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสีเขียว มีมากขึ้น</p> <p>O3.4 แนวโน้มการทำเกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรทางเลือกมีมากขึ้น</p> <p>O3.5 จังหวัดขอนแก่น มีศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นและมีการอนุรักษ์สืบสานได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>O3.6 จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองแห่งการค้าการลงทุน การประชุมสัมมนาเหมาะกับการดำเนินธุรกิจ</p>	<p><u>T3. ด้านสังคม</u></p> <p>T3.1 แรงงานเกษตรเป็นผู้สูงอายุ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังมีน้อย</p> <p>T3.2 คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร</p> <p>T3.3 แรงงานเกษตรขาดแคลน ต้องใช้แรงงานต่างด้าว</p> <p>T3.4 การบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์ตามกระแสการโฆษณา</p> <p>T3.5 ผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID – 2019 ยังส่งผลให้ภาคเกษตรยังไม่สามารถเติบโตได้อย่างเต็มที่</p>
<p><u>O4. ด้านเทคโนโลยี</u></p> <p>O4.1 เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งปัญญาประดิษฐ์ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพฟาร์มเกษตร เช่น การทำเกษตรแม่นยำ โดรน</p> <p>O4.2 ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อโซเชียล และการซื้อขายออนไลน์ เพิ่มช่องทางการตลาด</p> <p>O4.3 ระบบการติดต่อสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศครอบคลุมทั่วโลก เป็นช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าและบริการด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึง</p> <p>O4.4 การใช้แผนที่Agri-map กำหนดเขตพื้นที่เพาะปลูก ตามความเหมาะสมของพื้นที่</p> <p>O4.5 เกษตรแม่นยำสูง เป็นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการฟาร์ม หรือใช้โดรน อำนวยความสะดวก เช่น การให้ปุ๋ย การดูแลแปลงเกษตรฯ</p> <p>O4.6 เจ้าหน้าที่หรือเกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ ได้รวดเร็วขึ้น</p> <p>O4.7 รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนไทยแลนด์ 4.0</p> <p>O4.8 เทคโนโลยีและนวัตกรรมของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่มีอยู่จำนวนมาก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการทำเกษตรอัจฉริยะ ผลิตภัณฑ์ชุมชน เกษตรอินทรีย์ เกษตรมูลค่าสูงและเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)</p>	<p><u>T4. ด้านเทคโนโลยี</u></p> <p>T4.1 เส้นทางคมนาคมขนส่ง มีไม่ครอบคลุมทั่วพื้นที่จังหวัด</p> <p>T4.2 มีการใช้สื่อในการโฆษณาการใช้สารเคมี ปัจจัยการผลิตต่างๆ เกินความเป็นจริง</p> <p>T4.3 ขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม</p>

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>O5.ด้านกฎหมาย</u></p> <p>O5.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรต้องมีมาตรฐาน</p> <p>O5.2 กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>O5.3 กฎหมายเกษตรพันธสัญญา เอื้อต่อการดำเนินการผลิตสร้างความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิต ผู้ประกอบการ</p> <p>O5.4 พ.ร.บ.ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นโอกาสในการพัฒนาการเกษตรไปสู่ความยั่งยืนและกฎหมายเกษตรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</p> <p>O5.5 กฎหมายปลดล็อกพืชสมุนไพร เช่น กัญชา กัญชง กระท่อม เป็นต้น (สามารถพัฒนาต่อยอดเกษตรมูลค่าสูง)</p>	<p><u>T5.ด้านกฎหมาย</u></p> <p>T5.1 หน่วยงานที่กำกับดูแลออกใบรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรไม่เพียงพอ</p> <p>T5.2 กฎระเบียบบางเรื่องยังไม่มีความชัดเจนหรือบดบังโทษ เช่น การโซนนิ่งพื้นที่เกษตร</p>
<p><u>O6.ด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <p>O6.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สนับสนุนการพัฒนาเกษตรสู่ความยั่งยืน</p> <p>O6.2 นโยบายการส่งเสริมผลิตภัณฑ์เขียว (green product) และคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ทั้งในและต่างประเทศ</p>	<p><u>T6.ด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <p>T6.1 สภาพภูมิอากาศโลก ภัยแล้ง น้ำท่วม ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต ผลผลิตเสียหายหรือมีปริมาณลดลง</p> <p>T6.2 การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ กระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิที่สูงขึ้น เป็นต้น</p> <p>T6.3 การเผาเศษหญ้าวัชพืช การใช้สารเคมีที่มากเกินไปจนความจำเป็น ส่งผลเสียต่อพื้นที่การเกษตรและสิ่งแวดล้อม</p>

2.1.2 การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ด้านการเกษตรของจังหวัด

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ
 ตารางที่ การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ด้านการเกษตรของจังหวัด

	<u>S จุดแข็ง (ภายใน)</u>	<u>W จุดอ่อน (ภายใน)</u>
<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>S1.5 นำนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรฯ 15 เรื่องลงสู่พื้นที่ เช่น แปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ Smart Farmer เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น</p> <p>S1.7 ตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และ NSEC เป็นเมืองต้นแบบในการพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ Smart City ,Mice City ,TOD ,Dry Port, Turck terminal ,Railway, Aeropolis, NeEC Bioeconomy นิคมอุตสาหกรรมสีเขียว</p> <p>S2.6 แหล่งผลิตพืชอาหาร/พลังงานทดแทนที่สำคัญ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง โคเนื้อ/ไก่ จิ้งหรีด และแหล่งแปรรูปอาหาร/เครื่องดื่ม</p> <p>S2.7 การได้รับการรับรองจากสภาอุตสาหกรรมโลกให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมโลกแห่งผ้ามัดหมี่ (WCC : Word Craft City for Ikat (Mudmee)) เป็นหนึ่งในประเทศภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ได้รับการรับรองเสมือนแบรนด์ที่ได้การรับรองในระดับโลก</p> <p>S3.1 มีการใช้ Internet โลก Video หรือ Web Conference ช่วยปฏิบัติงาน</p> <p>S3.2 มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สารชีวภัณฑ์ ไบโอดี หรือเครื่องจักรทดแทนแรงงานคน</p> <p>S3.5 การบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชนในระดับต่างๆ</p>	<p>W3.3 ภาคเกษตรผลิตเฉลี่ยต่อไร่น้อย เกษตรกรขาดความรู้และขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิตประกอบกับภาวะภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง จากการสำรวจความเห็นชาวขอนแก่นต่อประเด็นปัญหาสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2564 ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตร เป็นปัญหาสำคัญลำดับ 1 (57.4%)</p> <p>W3.4 การรับรองมาตรฐานผลผลิตยังทำได้น้อยเกษตรกรขาดแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เนื่องจากมีระยะที่ยู่งยาก และเกรงว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า</p> <p>W3.5 ขาดการส่งเสริมด้านการค้าธุรกิจเกษตร การลงทุนผู้ประกอบการ SMEs/OTOP</p> <p>W4.1 เกษตรกรมีภาระหนี้สินมาก เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตต่ำ รายจ่ายมากกว่ารายรับ</p> <p>W4.2 เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและยังมีลักษณะการทำแบบดั้งเดิม ยังขาดความรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี</p>

<p><u>๐ โอกาส(ภายนอก)</u></p>	<p><u>SO</u></p>	<p><u>WO</u></p>
<p>O1.3 นโยบายด้านการเกษตรที่ชัดเจน เช่น ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรอินทรีย์ Smart Farmer เกษตรอัจฉริยะ BCG Model การปลูกพืชพลังงานทดแทน การเกษตรในเขตโซนนิ่ง แผนข้าวครบวงจร ฯลฯ</p> <p>O1.5 ความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน</p> <p>O2.5 การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นใหม่ เพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการจัดการ การเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง ขนาดย่อม และอุตสาหกรรม</p> <p>O2.6 การขาดแคลนอาหารโลกและแหล่งโปรตีนของคนและสัตว์ (แหล่งผลิตอาหารโลก)</p> <p>O3.1 ผู้บริโภคมีความรู้ มีรายได้มากขึ้น และตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น</p> <p>O3.6 จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองแห่งการค้า การลงทุน การประชุมสัมมนาเหมาะกับการดำเนินธุรกิจ</p> <p>O4.8 เทคโนโลยีและนวัตกรรมของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่มีอยู่จำนวนมาก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการทำเกษตรอัจฉริยะ ผลิตภัณฑ์ชุมชน เกษตรอินทรีย์ เกษตรมูลค่าสูงและเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)</p> <p>O5.5 กฎหมายปลดล็อกพืชสมุนไพร เช่น กัญชา กัญชง กระท่อม เป็นต้น (สามารถพัฒนาต่อยอดเกษตรมูลค่าสูง)</p> <p>O6.2 นโยบายการส่งเสริมผลิตภัณฑ์เขียว (green product) และคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ทั้งในและต่างประเทศ</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาเชิงรุก</u></p> <p>S2.6O2.6 : ส่งเสริมการผลิตอาหารอนาคตจากสินค้าเกษตร</p> <p>S3.1O3.6: ส่งเสริมการขายตลาดออนไลน์ ตลาดขายตรงไม่ผ่านคนกลาง</p> <p>S2.6O4.8 : ส่งเสริมเกษตรแปรรูปและการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข</u></p> <p>W3.4O3.1: ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย</p> <p>W3.5O1.3 : ส่งเสริมเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร</p>

<u>T ภัยคุกคาม(ภายนอก)</u>	<u>ST</u>	<u>WT</u>
<p>T1.3 ผลกระทบการภาวะสงครามยูเครน รัสเซีย (เศรษฐกิจตกต่ำ น้ำมันแพง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น)</p> <p>T2.1 การกำหนดราคาสินค้าเกษตรส่วนใหญ่เป็นอำนาจของพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรยังขาดอำนาจต่อรอง</p> <p>T2.3 แรงงานเกษตรมีการย้ายถิ่น ขาดแคลนแรงงานเกษตร</p> <p>T3.5 ผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID – 2019 ยังส่งผลให้ภาคเกษตรยังไม่สามารถเติบโตได้อย่างเต็มที่</p> <p>T4.3 ขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>T6.1 สภาพภูมิอากาศโลก ภัยแล้ง น้ำท่วม ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต ผลผลิตเสียหายหรือมีปริมาณลดลง</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกัน</p> <p>S2.6T3.5 : การจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรรูปแบบใหม่ เช่น ทำตลาดสินค้าออนไลน์</p> <p>S1.5 T2.1 : ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง</p> <p>S3.2T4.3 : ส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้ และสามารถประยุกต์ใช้ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาเชิงรับ</p> <p>W3.3T4.3 : ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการแปรรูปเพิ่มมูลค่า และออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่จากแมลงเศรษฐกิจ</p> <p>W4.1T1.3 : พึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตและตลาด</p> <p>W4.2T2.3 : สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer)</p>

2.2 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับแนวคิดการขับเคลื่อนภาคการเกษตรด้วย BCG Economy Model

ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูง ที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ช่วยหลายข้อจำกัด ให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอด สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งแบบทั่วถึง (Inclusive growth) รวมถึงการรักษาฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้สมดุลด้วยการใช้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “โมเดลเศรษฐกิจ BCG” ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน

**แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘**

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และดำเนินการทบทวน แผนดังกล่าวประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ได้จัดการประชุมคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น ที่ประชุมได้ยกร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีรายละเอียดดังนี้

**สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดขอนแก่น
(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘**

หัวข้อ	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
เป้าหมายการพัฒนา			
๓ แนว ทางกา ร พัฒนา	“ภาคเกษตรเข้มแข็ง ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเกษตรเชื่อมโยงภูมิภาค”	“ภาคเกษตรเข้มแข็ง ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเกษตรเชื่อมโยงภูมิภาค”	ไม่มี การ ปรับเปลี่ยน
ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา			
๓ ตัวชี้วัด	๑. อัตราการขยายมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ๒. คริวเรือนเกษตรมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อย ละ ๓	๑. อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวล รวมจังหวัดสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ๒. คริวเรือนเกษตรมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อย ละ ๓	ไม่มี การ ปรับเปลี่ยน
ประเด็นการพัฒนา			
๖ ประเด็น การ พัฒนา	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับ เศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาการ เกษตรสู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูง</u> เป้าหมาย:	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับ เศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาการเกษตร สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูง</u> เป้าหมาย:	ปรับเปลี่ยน โครงการ สำคัญ เพื่อให้ สอดคล้อง

หัวข้อ	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
	<p>๑. เพื่อยกระดับการผลิต การเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดขอนแก่น</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกร</p> <p>ตัวชี้วัดและเป้าหมาย:</p> <p>๑. มูลค่า GPP ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ร้อยละ ๓</p> <p>๒. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓</p> <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <p>๑. การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG model) เพื่อการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร</p> <p>๒. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์</p> <p>๓. ส่งเสริมการเกษตรสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมมูลค่าสูง</p> <p>โครงการสำคัญ</p> <p>๑. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG model)</p>	<p>๑. เพื่อยกระดับการผลิต การเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดขอนแก่น</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกร</p> <p>ตัวชี้วัดและเป้าหมาย:</p> <p>๑. มูลค่า GPP ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ร้อยละ ๓</p> <p>๒. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓</p> <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <p>๑. การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG model) เพื่อการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร</p> <p>๒. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์</p> <p>๓. ส่งเสริมการเกษตรสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมมูลค่าสูง</p> <p>โครงการสำคัญ</p> <p>๑. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG model)</p> <p>๒. โครงการพัฒนาแมลงเศรษฐกิจครบวงจรจังหวัดขอนแก่น</p> <p>๓. โครงการการพัฒนาอาชีพการเกษตรครบวงจรในพื้นที่ที่มีศักยภาพ(โคเนื้อ)</p>	<p>กับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และระยะกลางของแผน ประกอบกับศักยภาพของจังหวัดด้านแมลงโคเนื้อ มีมากขึ้น จึงได้เพิ่มโครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่เป้าหมายจำนวน ๒ โครงการ</p>
	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒. ส่งเสริมการวิ นวัตกรรมเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อพัฒนา การเกษตรอัจฉริยะ</p> <p>เป้าหมาย:</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒. ส่งเสริมการวิ นวัตกรรมเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อพัฒนา การเกษตรอัจฉริยะ</p> <p>เป้าหมาย:</p>	<p>ไม่มี การเปลี่ยนแปลง</p>

หัวข้อ	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
	<p>๑. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต แปรรูป การตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น</p> <p>๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิต การแปรรูป และเพิ่มช่องทางการตลาดให้สินค้าเกษตรหลักของจังหวัด</p> <p>ตัวชี้วัดและเป้าหมาย:</p> <p>๑. มูลค่าการลงทุนในจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓</p> <p>๒. จำนวนพื้นที่หรือเขตอำเภอที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแปลงอัจฉริยะ</p> <p>๓. มีผลิตภัณฑ์ใหม่จากสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ไม่น้อยกว่า ๒ ผลิตภัณฑ์</p> <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <p>๑. การพัฒนาการวิจัย การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคการเกษตรของจังหวัด</p> <p>๒. เสริมสร้างการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะและอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่</p> <p>๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำระบบกระจายน้ำ การสื่อสาร และดิจิทัลที่ทันสมัยยกระดับคุณภาพชีวิตทุกพื้นที่</p> <p>โครงการสำคัญ:</p> <p>๑. การวิจัยเพิ่มผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ</p> <p>๒. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต</p>	<p>๑. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต แปรรูป การตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น</p> <p>๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิต การแปรรูป และเพิ่มช่องทางการตลาดให้สินค้าเกษตรหลักของจังหวัด</p> <p>ตัวชี้วัดและเป้าหมาย:</p> <p>๑. มูลค่าการลงทุนในจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓</p> <p>๒. จำนวนพื้นที่หรือเขตอำเภอที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแปลงอัจฉริยะ</p> <p>๓. มีผลิตภัณฑ์ใหม่จากสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ไม่น้อยกว่า ๒ ผลิตภัณฑ์</p> <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <p>๑. การพัฒนาการวิจัย การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคการเกษตรของจังหวัด</p> <p>๒. เสริมสร้างการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะและอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่</p> <p>๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำระบบกระจายน้ำ การสื่อสาร และดิจิทัลที่ทันสมัยยกระดับคุณภาพชีวิตทุกพื้นที่</p> <p>โครงการสำคัญ:</p> <p>๑. การวิจัยเพิ่มผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ</p> <p>๒. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต</p>	

หัวข้อ	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล</p> <p>เป้าหมาย:</p> <ol style="list-style-type: none"> บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม เพื่อดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษจากกระบวนการผลิต เพื่อนำของเสียจากกระบวนการผลิตกลับมาใหม่เพื่อทดแทนสารเคมีและลดต้นทุน <p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย:</p> <ol style="list-style-type: none"> จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับแหล่งน้ำเกือหนุนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่/ปี มีจำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผลิตปุ๋ยร่าขาย สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมีครอบคลุมทั้งจังหวัด (๒๖ อำเภอ) จุดความร้อน (Hot spot) ในพื้นที่เกษตรลดลง ร้อยละ ๑๐/ปี <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบชลประทานให้เพียงพอ และมีคุณภาพเพื่อการเกษตร ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดการใช้สารเคมี ลดการเผา และนำของเสียจากกระบวนการผลิตภาคเกษตรมาเพิ่มมูลค่า <p>โครงการสำคัญ: (ยังไม่มีโครงการ)</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม เพื่อดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษจากกระบวนการผลิต เพื่อนำของเสียจากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่เพื่อทดแทนสารเคมีและต้นทุน <p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมตามโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพิ่มขึ้น ๓,๐๐๐ ไร่ต่อปี พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ จากปีที่ผ่านมา พื้นที่ชลประทานและผลประโยชน์รับน้ำเพิ่มขึ้น ๑๕,๐๐๐ ไร่ ต่อปี <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบชลประทานให้เพียงพอ และมีคุณภาพเพื่อการเกษตร ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดการใช้สารเคมี ลดการเผา และนำของเสียจากกระบวนการผลิตภาคเกษตรมาเพิ่มมูลค่า <p>โครงการสำคัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> โครงการขับเคลื่อน (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) สีนค้ำอ้อยโรงงานจังหวัดขอนแก่น 	<p>ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในข้อที่ สอดคล้องแผนโครงการข อ ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ๓ ข้อ</p> <p>เพิ่ม โครงการสำคัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> โครงการขับเคลื่อน (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) สีนค้ำอ้อย โรงงาน จังหวัดขอนแก่น

หัวข้อ	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร</p> <p>เป้าหมาย:</p> <p>๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคง สามารถพัฒนาอาชีพเกษตรกร เพื่อสร้างรายได้และมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร</p> <p>๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ</p> <p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย:</p> <p>๑. รักษามาตรฐานระดับความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ และปริมาณธุรกิจของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี</p> <p>๒. เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๗</p> <p>๓. พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๗</p> <p>แนวทางการพัฒนา:</p> <p>๑. ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร</p> <p>๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ</p> <p>๔. พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer)</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคง สามารถพัฒนาอาชีพเกษตรกร เพื่อสร้างรายได้และมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร</p> <p>๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ</p> <p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p> <p>๑. รักษามาตรฐานระดับความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ และปริมาณธุรกิจของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี</p> <p>๒. เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๘</p> <p>๓. จำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>๑. ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร</p> <p>๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ</p> <p>๔. พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer)</p> <p>๕. สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การแปรรูป การตลาด และการ</p>	<p>ปรับ <u>ตัวชี้วัดและค่า</u> <u>เป้าหมาย</u> <u>ข้อที่ ๓</u></p> <p>เพิ่ม <u>แนวทาง</u> <u>การพัฒนา</u> <u>ที่ ๕</u> <u>สร้าง</u> <u>ความ</u> <u>เข้ม</u> <u>แข็ง</u> <u>และ</u> <u>เชื่อมโยง</u> <u>เครือข่าย</u> <u>การผลิต</u> <u>การแปรรูป</u> <u>การตลาด</u> <u>และ</u> <u>การ</u> <u>ท่องเที่ยว</u> <u>เชิง</u> <u>เกษตร</u> <u>ของ</u> <u>เกษตรกร</u> <u>และ</u> <u>สถาบัน</u> <u>เกษตรกร</u> <u>และ</u> <u>เพิ่ม</u> <u>โครงการ</u> <u>สำคัญ</u> ๒ <u>โครงการ</u></p>

หัวข้อ	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)	แผนพัฒนาฯ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	เหตุผลของ การ ปรับเปลี่ยน
		ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร โครงการสำคัญ ๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	